

Ari Jokinen

*Portfolio
oppimisen
reflektoinnin
välineenä*

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi AMK

Viestinnän koulutusohjelma

Opinnäytetyö

19. 12. 2013

TIIVISTELMÄ	
Tekijä(t)	Ari Jokinen
Otsikko	Portfolio oppimisen reflektoinnin välineenä
Sivumäärä	59 sivua
Aika	19. 12. 2013
Tutkinto	Medianomi
Koulutusohjelma	Viestinnän koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Graafinen suunnittelu
Ohjaaja(t)	Tuntiopettaja, Metropolia AMK, Kari Vähäsarja Lehtori, Metropolia AMK, Arja Vuorio
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tarkastella Metropolian graafisen suunnittelun opinnoistani työstämiä portfolioita ja niiden tekoprosesseja. Reflektoinnin kohteena olevia fyysisiä portfolioita on kolme kappaletta: yksi kullekin opintovuodelle. Jokainen portfolio esittelee yhden vuoden aikana toteutettuja oppilastöitä. Portfoliot eivät sisällä kaikkia kurssien aikana toteutettuja oppilastöitä, vaan portfolioissa keskitytään esittelemään tekijän mielestä onnistuneimmat työkokonaisuudet. Opinnäytetyössä kerrotaan myös ne perusteet, joiden vuoksi kyseiset oppilastyöt valikoituivat portfolioihin.</p> <p>Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa käsitellään portfolioiden ideointia, graafista suunnittelua, painon valintaan vaikuttaneita seikkoja, kokoamistyötä ja jälkikäsitteilytöiden prosesseja. Myös eri tietokoneohjelmistojen roolia ja teknisiä yksityiskohtia portfolioiden koostamisessa analysoidaan. Portfolion muodon ja rakenteen suunnitteluun liittyviä yksityiskohtia ja musiikkiteollisuuden liittyvien pakkausformaattien taustoja analysoidaan seikkaperäisesti.</p> <p>Työssä reflektoidaan kolmen ja puolen vuoden aikana suoritetuista graafisen suunnittelun opintoja kursseilla toteutettujen tehtävänantojen kautta. Reflektoinnissa kerrotaan oppilastöiden tekemisen kautta opituista uusista asioista ja havainnoista. Tekstissä tuodaan esiin suunnittelu- ja toteutustyön kannalta oleelliset työvaiheet ja ne seikat, joiden johdosta ratkaisuihin päädyttiin. Typografisilla valinnoilla on keskeinen rooli monen oppilastyön luontiprosessissa. Typografisten valintojen yksityiskohtiin kiinnitetään opinnäytetyössä erityishuomiota.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä selvitetään lukijalle erilaisia portfolio määrätelmiä ja portfolioihin liittyviä yleisiä asioita, kuten portfolioiden formaatteja ja käyttöympäristöjä. Myös portfolion käyttöä pedagogisena apuvälineenä analysoidaan. Myös pakkaussuunnitteluaihetta avataan pakkauksen muotoon, ulkoasuun ja logistiikkaan liittyvien perusteiden kautta. Opinnäytetyön portfolioaihe kytkeytyy oleellisesti pakkaussuunnitteluun, sillä jokainen esitelty portfolio on fyysinen tulostettu ja kolmiulotteiseen muotoon kasattu pakkauskokonaisuus.</p>	
Avainsanat	Portfolio, pakkaussuunnittelu, reflektointi, graafinen suunnittelu

ABSTRACT	
Author(s)	Ari Jokinen
Title	Reflecting the Learning Process with Portfolio
Number of Pages	59 pages
Date	19 December 2013
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Media
Specialisation option	Graphic Design
Instructor(s)	Kari Vähäsarja, Lecturer Arja Vuorio, Senior Lecturer
<p>The objective of this thesis is to reflect the authors graphic design studies at Metropolia by analysing portfolios that were made during the learning process. Three different portfolios were made, one for each year of studying. Every portfolio presents selected pieces of work from the academic year. This thesis shows the fundamentals that were used in the selecting process.</p> <p>The operational section of the thesis shows the design process of making the portfolios and the included assignments. The section shows the basics of sketching and visual thinking and shows the basics of the layout process. This thesis also showcases the methods used in the printing and in the after-treatment process. Different software applications were used in the design process. This thesis shows the basic methods and techniques that were used with software applications. The portfolio structures that are referring to music industries are also analysed.</p> <p>This thesis reflects on the assignments that were given in courses and thus shows the decisions and methods used in the early planning process, which led to the final steps in creating the visual product. This thesis reflects on the learning process as a result of completing the assignments. Typographic decisions played a very important part of the visual design process. The details of typographic decisions are thus analysed carefully.</p> <p>The present thesis demonstrates the basic facts behind the portfolio and its different formats and usability. In addition, the facts behind the package design are also analysed. Because of its three dimensional structure and use of printed materials, the portfolio theme strongly refers to package design.</p>	
Keywords	Portfolio, package design, reflecting, graphic design

Sisällys

1	Johdanto.....	1	6	Toinen vuosi.....	35
2	Lähtökohdat opinnäytetyöhön.....	2	6.1	Ideointi.....	35
	2.1 Taustaa	2	6.2	Töiden valinta.....	36
	2.2 Keskeisiä käsitteitä.....	3	6.3	Toisen vuoden portfolion taittaminen	42
3	Portfolio.....	5	6.4	Painon valinta toiselle portfoliolle	43
	3.1 Määritelmä.....	5	6.5	Painoaineiston valmistaminen ja jälkikäsitteilytöt	43
	3.2 Formaatti.....	5	6.6	Reflektointia toisesta vuodesta	43
	3.3 Käyttöympäristöt.....	6	7	Kolmas vuosi.....	44
4	Pakkaus.....	7	7.1	Ideointi.....	44
	4.1 Pakkauksen muoto	7	7.2	Töiden valinta.....	45
	4.2 Pakkaus ja logistiikka.....	8		7.2.1 Sukeltajaliitto ry:n messukonsepti	45
	4.3 Pakkauksen ulkoasu.....	8		7.2.2 Messuosasto.....	47
5	Ensimmäinen vuosi	9		7.2.3 Kilpailu	48
	5.1 Ideointi	9		7.2.4 Kutsut	49
	5.2 Töiden valinta	10		7.2.5 Esite.....	51
	5.2.1 Design Helsinki 2012	11	7.3	Kolmannen vuoden portfolion taittaminen	51
	5.2.2 Design against Fur	13	7.4	Painon valinta kolmannelle portfoliolle.....	53
	5.2.3 Kutu-pakkaus ja logo.....	18	7.5	Painoaineiston valmistaminen ja jälkikäsitteilytöt	53
	5.2.4 Cd-musiikkipakkaus.....	21	7.6	Reflektointia kolmannesta vuodesta.....	54
	5.2.5 Portfolio-sivusto.....	25	8	Yhteenveto.....	55
	5.2.6 Whiskas mmmm... -kampanjailme	27		Lähteet.....	58
	5.2.7 Valokuvaus.....	29			
	5.3 Ensimmäisen vuoden portfolion taittaminen	31			
	5.4 Painon valinta ensimmäiselle portfoliolle	32			
	5.5 Painoaineiston valmistaminen ja jälkikäsitteilytöt	33			
	5.6 Reflektointia ensimmäisestä vuodesta	35			

1 Johdanto

Tämän oppinnäytetyön tavoitteena on tarkastella Metropolian graafisen suunnittelun opinnoista vuosittain työstämiäni portfolioita ja niiden tekoprosesseja. Luvussa kolme selvitetään lukijalle portfolio käsitettä ja siihen liittyviä yleisiä asioita, kuten portfolioiden erilaisia formaatteja ja käyttötarkoituksia. Neljännen luvun aiheessa käsittelem pakkaussuunnittelua, sillä se liittyy olennaisesti portfolioiden suunnittelu-prosessiin.

Oppinnäytetyöni toiminnallisessa osuudessa käsittelem portfolioitani: niiden ideointia, luonnostelua, graafista suunnittelua ja typografisia valintoja. Kerron myös painon valintaan liittyvistä seikoista sekä painotyön jälkeen suorittamistani jälkikäsitteily- ja kokoamistöistä. Tuon myös esiin eri tietokoneohjelmistojen roolia portfolioiden taittamisessa.

Kerron yksityiskohtaisesti myös portfolioihini päätyneistä töistä, niiden ideointi- ja valmistusprosesseista sekä niistä seikoista, joiden johdosta työt päätyivät portfolioon. Tekstissä tuodaan esiin suunnittelu- ja toteutustyön kannalta oleelliset työvaiheet ja ne seikat, joiden johdosta ratkaisuihin on päädytty.

Oppinnäyteyössäni käyttämäni taustamateriaalit ovat pääasiassa kirjallisia, mutta portfolioiden painattamiseen liittyvissä asioissa lähdemateriaalia syntyi painon yhteys-henkilöiden kanssa käymieni keskusteluiden ja sähköpostiviestien kautta. Lähdemateriaalina käytin graafisen alan kirjastoani sekä kaupunginkirjaston kautta lainaamiani lähde-aineistoa, jotka liittyivät portfolioiden formaatteihin ja pedagogiseen analysointiin.

Yhteenveto-osuudessa analysoin valmiita portfolioita yksittäisinä elementteinä sekä kokonaisuuden muodostamana sarjana. Pohdin ja reflektoin myös omaa osaamista ja oppimistani portfolioiden kautta.

2 Lähtökohdat oppinnäytetyöhön

2.1 Taustaa

Olin työskennellyt mainostoimistoissa tuotanto-AD:na kahdeksan vuoden ajan, kun aloitin opiskeluni Metropolian graafisen suunnittelun aikuislinjalla vuonna 2010. Päämotivaatio opiskelun aloittamiseen liittyi uuteen työpaikkaani. Muutamaa vuotta aikaisemmin olin aloittanut graafisen suunnittelun opettajantyöt toisen asteen oppilaitoksessa ja viihdyin erinomaisesti työssäni, mutta minulta puuttui ammattikorkeakoulututkinto opettamastani alasta. Myös ammattitaidon päivittäminen digitaalisten aineiden osalta toimi motivaattorina. Ammattitaitoni olin hankkinut toisen asteen tutkinnon ja työelämäkokemuksen kautta.

Ensimmäisen opintovuoden loppuun sijoittunut portfoliokurssi sytytti idean oppinnäytetyöhöni – vaikka en asiaa siinä vaiheessa vielä tiedostanutkaan. Tuon portfoliokurssin johdosta päädyin tekemään jokaisen opintovuoden päätteeksi portfolioon, johon liitin omasta mielestäni onnistuneimmat työni. Näistä kolmesta portfolioista koostui lopulta sarja, jonka kautta voin reflektoiden pohtia oppimiani asioita. Samalla portfolioit toimivat työnäytteinä ja muistoina kolmen ja puolen vuoden opintojen ajalta.

Oppinnäytetyöni aihevalintaan vaikutti suuresti oma kiinnostukseni prosessiportfoliotyöskentelyä kohtaan. Oppinnäytetyöni avulla sain päätökseen sen oppimisprosessin, joka alkoi vuonna 2010 ja päättyi tätä kirjoittaessani marraskuussa 2013.

2.2 Keskeisiä käsitteitä

Opinnäytetyössäni käytän monia graafiseen suunnitteluun liittyviä termejä, jotka esittelen tässä lyhyesti.

Cmyk: Cyan, Magenta, Yellow, Key Color. Painotuotteissa yleisesti käytetty värijärjestelmä, käytetään nimitystä: prosessivärit.

Bleed: Painotuotteen reunoihin ulottuvien sisältöelementtien jatkaminen painotuotteen reunan ulkopuolelle.

Booklet: Cd-levypakkauksien sisällä käytetty monisivuinen esite, usein stiftattu.

Digipaino: Digitaalinen tulostusteknologia, jolla pystyy tulostamaan kustannustehokkaasti myös pieniä painosmääriä.

Dummy: Rakennemalli, esim. pakkaus.

Stanssaus: Muotoon leikkaaminen, esim. aukon tekeminen painoalustaan.

Nuuttaus: Kirjapainossa jälkikäsitte-

lynä paperiin tehtävä puristeura taitteen murtumisen ehkäisemiseksi.

Negateksti: Vaalean värinen teksti tummalla taustalla.

Stiftaus: Yleisin esitteiden sidontamenetelmä, hakasidonta.

Taittaminen: Sisällön visuaalinen asettelu.

Jewel case: Cd-pakkauksen yleisin formaatti, läpinäkyvästä muovista tehty kansirakenne.

Digipack: Kartongista tai paksuhkosta paperista valmistettu cd-pakkaus.

Indesign: Adoben kehittämä julkaisuohjelma, jolla taitetaan erilaisia graafisia julkaisuja.

Litografia: Tasaiselle pinnalle käytettävä painomenetelmä, käytetään myös nimeä kivipaino kalkkikivisen painokiven johdosta.

Lp-levy: Äänilevy, jonka molemmille puolille mahtuu noin 20 minuuttia ääntä.

Single-levy: Äänilevy, joka sisältää yhden tai kaksi musiikkikappaletta.

Versaali: Suuraakkonen

Gemena: Pienaakkonen

Groteski: Päätteetön kirjaintyyppi

Antiikva: Päätteellinen kirjaintyyppi

Illustrator: Adoben kehittämä vektorigrafiikkaohjelma, jolla valmistetaan

logoja, tunnuksia ja muita graafisia aineistoja.

Photoshop: Adoben kehittämä pikseligrafiikkaohjelma, jolla muokataan ja tallennetaan kuva-aineistoja.

Pdf: Adoben kehittämä laajasti käytössä oleva tiedostoformaatti, usein painoaineiston formaatti.

Dreamweaver: Adoben kehittämä ohjelma, jolla koostetaan internet-sivustoja.

Flash: Adoben kehittämä multimediaohjelma, jolla koostetaan animointia ja vuorovaikutteisia elementtejä.

3 Portfolio

3.1 Määritelmä

Niikkon (2001, 12) ja Tauben (1998, 11) mukaan portfolio tulee latinankielisistä sanoista *portare* ja *folia*, jotka suoraan käännettynä tarkoittavat kuljettamista ja paperista tehtyä lehteä. Edu.fi-sivuston mukaan portfolio taas oli alun perin kannettava koelma, jonka taiteilija oli koonnut itselleen ja se sisälsi parhaiden tai viimeaikaisten teosten kokoelman (Edu.fi, 2013). Portfolio-termin käytön yhteydessä tarkoitetaan usein fyysistä portfolioa; kansiota tai jotakin kannettavaa esinettä, joka sisältää paperille tallennettuja työnäytteitä tai muita henkilökohtaisia suorituksia.

Niikko (2001, 49) määrittelee neljä erilaista portfoliomuotoa: perusportfolion, näyteportfolion, arviointiportfolion ja prosessiportfolion. Perusportfolio on työkansio-mainen kokoelma, näyteportfolion avulla taas usein haetaan jotakin tehtävää tai työpaikkaa. Arviointiportfoliossa taas korostuvat tulos ja aikaansaannos. Prosessiportfoliolla tarkoitetaan tekijän kasvun ja oppimisen prosessia kuvaavaa aineistoa (2001, 49). Portfoliot, joita opinnäytetyössäni esittelen ja analysoin luokittelen prosessiportfolioiksi. Ne esittelevät opintojani kolmen ja puolen vuoden aikana tekemiäni oppilaitostöiden kautta. Portfolioissani esittelen työskentelyprosessin pääkohdat lyhyesti tekstin avulla ja painotan valmiin työn roolia kuvallisin keinoin, eli käyttämällä taitossa runsaasti kuvia valmiista töistäni.

3.2 Formaatti

Portfolio voi fyysiseltä formaatiltaan olla melkein minkäläinen tahansa. Digitaalisten tallennusformaattien ja laitteiden runsaan lisääntymisen myötä portfolion määritelmä on laajentunut tarkoittamaan paljon laajempaa käsitettä kuin mukana kannettava kansio. Portfolion formaatti voi olla esimerkiksi cd, tai dvd-levy, verkkosivusto, äänitiedosto, videotiedosto, tai useiden teknisten ratkaisujen ja välineiden yhdistelmä.

Formaatin valinnassa kannattaa ottaa huomioon portfolion käyttötilanne. Jos

portfolioa esittelee työhaastattelutilanteessa, niin kansiomallinen rakenne saattaa toimia parhaiten. Jos portfolio on tarkoitus lähettää sähköpostin välityksellä, tarkoitukseen soveltuu parhaiten esimerkiksi pdf-liitetiedosto tai linkki internet-sivuille.

Internet-sivusto on yleistynyt viime vuosina runsaasti portfolioformaattina jous-tavuutensa vuoksi, portfolion katseleminen kun vaatii yleensä vain toimivan internet-yhteyden ja päätelaitteen – pöytäkoneen, tabletin, tai älypuhelimien. Toisaalta web-portfolion toimiminen kaikissa laitteissa vaatii tekijältä paljon teknistä osaamista – ja usein maksullisen ohjelmiston käyttöä.

3.3 Käyttöympäristöt

Portfolio-termi yhdistetään usein työnäytteiden esittelyyn ja työpaikan hakemiseen. Tässä roolissa portfolio toimiikin usein lähes korvaamattomana apuvälineenä. Monessa työtehtävässä työnhakijan todistuksista ei olla juurikaan kiinnostuneita, vaan tärkeämmäksi seikaksi työhaastattelussa nousee hakijan portfolio – ja siitä löytyvät työnäytteet.

Portfolion voi nähdä myös laajempana kokonaisuutena ja sen rooli esimerkiksi oman oppimisen arvioinnin työkaluna voi olla tärkeä opiskelijalle. Perinteiset tentit saattavat mitata hyvin opiskelijan osaamista – mutta yleensä melko rajallisen ajan sisällä. Kokeiden avulla ei myöskään pysty kovin helposti hahmottamaan oppimisprosessia, eli niitä havaintoja ja päättelyitä, joiden kautta oppilas on päätenyt koesuorituksen vastauksiin. Portfolion kautta onkin mahdollista arvioida yhteisiä tavoitteita ja oppimisprosessin eri vaiheita (Taube 1998). Niikkon (2001, 23) mukaan ”portfoliotyöskentelyssä painopiste on portfolion tekijässä, joka nähdään aktiivisena, itsenäisenä ja itseohjautuvana toimijana”.

Koulutyöskentelyssä portfolioa tai työkansiota käytetään esimerkiksi kirjoittamisen, lukemisen ja matematiikan opetuksessa. Laineen & kumpp. (2009, 47) mukaan

opiskelijan työkansio sisältää kaikki opiskelutehtävät, niihin liittyvät suunnitelmat ja keskeneräiset työt. Kouluissa tapahtuva portfoliotyöskentely on helppo kuvitella opiskelijan oppimista edistävänä työvälineenä, mutta hyödyn ei tarvitse pelkästään rajoitua opiskelijoille. Tauben (1998, 14) mukaan oppilaiden portfoliotyöskentely voi parantaa myös opettajien kykyä eritellä oppilaiden oppimista, ja sitä kautta opettaja voi saada arvokasta tietoa oman opetuksen vaikutuksesta oppilaaseen.

4 Pakkaus

4.1 Pakkauksen muoto

Fyysisenä esineenä toteutettuun portfolioon liittyvät oleellisesti sen rakenne, ulkomuoto ja materiaalivalinnat. Portfolioitani työstäessäni työskentelinkin paljon pakkaus-suunnittelun alueella. Myös portfolioitieni sisältä löytyy useita pakkaussuunnitteluun liittyviä tehtäväkokonaisuuksia: mätipakkaus, cd-levypakkaus ja Robert ´s Coffeelle suunniteltu lahjapakkaus.

Pakkaussuunnittelussa on oleellista ottaa huomioon kolmiulotteisuus. Esimerkiksi lehti-ilmoitusta suunnitteleva graafikko suunnittelee työn kaksiulotteisesti eli painopinta on aina samankaltainen yksipuolinen paperi. Pakkaussuunnittelussa tulee taas ottaa huomioon pakkauksen monet ulko- ja sisäpinnat. Pakkauksen avaus- ja sulkemismekanismin suunnittelemisen asettaa myös omat haasteensa työlle. Pakkaussuunnittelutehtävää aloittaessa on mielestäni tärkeää suunnitella ensin rakennemalli eli dummy. Sen avulla pakkauksen rakenteen pystyy hahmottamaan paremmin ja

muun muassa avaus- ja sulkemismekanismin vaatimukset pystytään ottamaan parhaiten huomioon.

4.2 Pakkaus ja logistiikka

Järvi-Kääriäinen & Leppänen-Turkula (2002, 15) määrittelevät pakkauksen perustehdäviksi pakatun tuotteen suojaamisen. Logistiikan ja jakeluketjujen vaatimukset nousevatkin hyvin tärkeäksi tekijäksi pakkaussuunnittelussa. Tämän vuoksi pakkausten tulee olla oikein mitoitettuja ja jakeluketjun rasituksia kestäviä kokonaisuuksia. Myös varastointi asettaa omat vaatimuksensa pakkauksen mittoihin ja materiaalivalintoihin. Hyvin toimiva logistiikka vaikuttaa myös merkittävästi kustannustehokkuuteen ja sitä kautta pakattujen tuotteiden menestymiseen myynnin näkökulmasta (2002, 15).

4.3 Pakkauksen ulkoasu

Järvi-Kääriäisen & Leppänen-Turkulan (2002, 213) mukaan toisille yrityksille pakkaukset toimivat ainoastaan suojana monivaiheisessa toimitusketjussa. Toisessa ääripäässä taas pakkauksen ulkoasulla on hyvin merkittävä rooli myynninedistämässä. Tällöin ulkoasun tulisi viestiä tuotteen valmistajasta ja tuotteen sisällöstä informatiivisesti, mutta myös lisäten tuotteen haluttavuutta verrattuna toisiin, kilpaileviin tuotteisiin. Pakkauksen ulkoasun tärkein tarkoitus onkin useimmiten erottuminen muista pakkauksista ja tällä tavalla positiivisen mielikuvan muodostaminen kuluttajalle. Onnistuneen ulkoasun avulla pakkaus viestii yrityksen ja sen tuotteen arvoja, toimintatapoja ja vahvuuksia sekä vetoaa määriteltyyn kohderyhmään (2002, 213).

Järvi-Kääriäisen & Leppänen-Turkulan (2002, 223) mukaan pakkauksen muoto on viestin ydin, mutta pakkausgrafiikka tärkein viestien lähde. Pakkausgrafiikan tehtävänä on tuotteen nimen ja ilmeen ohella kertoa erilaisia informatiivisia sisältöjä tuotteesta.

Viivakoodit ovat päivittäistavara kaupassa tärkeä apukeino tuotteen tunnistamiseen maksutapahtumassa. Kauppojen hyllyjä tutkailtaessa onkin vaikea löytää pakkausta, josta viivakoodia ei löytyisi. Pakkauksia koskeva lainsäädäntö ja standardointi asettavat taas omat rajoituksensa pakkauksen ulkoasulle. Käsittely-, varoitus- ja ympäristömerkit ovat tunnuksia, jotka näyttäytyvät samanlaisina kaikissa pakkauksissa ja niiden käyttöön on tarkat ohjeistukset. Järvi-Kääriäisen & Leppänen-Turkulan (2002, 67) mukaan kulutustavaraa myydessä siitä on ilmoitettava tietyt perustiedot, kuten kauppatavan mukainen nimi, valmistajan nimi, sisällyksen määrä sekä alkuperämaa. Joillekin tuotteille, kuten leluille on myös muita pakollisia merkintöjä, joiden tulee näkyä pakkauksessa.

5 Ensimmäinen vuosi

5.1 Ideointi

Ensimmäisen opintovuoden viimeisenä kurssina ryhmällämme oli Pekka Krankan ohjaama Portfolio-kurssi. Kokonaisuuden sisältönä oli suunnitella portfolio, joka toimisi oman osaamisen dokumenttina ja reflektoinnin välineenä. Portfolion laajuus ja työnäytteiden rajaaminen oli hyvin vapaata, eli jokainen opiskelija sai ideoida portfolion sisällön melko vapaasti. Portfolio-kurssin lopuksi jokaisen opiskelijan tuli esitellä valmis portfolionsa ryhmän edessä. Portfolion loppuformaatin piti olla sähköinen, joka käytännössä tarkoitti useimmille pdf-dokumenttia.

Aluksi aloin pohtia portfolioni formaattia ja laajuutta. Tein paperille erilaisia

luonnoksia portfolion rakenteesta ja tutkin näin erilaisia rakenneratkaisuita. Luonnosten joukosta nousi melko pian esiin idea vinyylilevy pakkauksesta ja sen sisään liitettävästä esitteestä.

Ideani vaikutti varmasti se, että musiikilla on aina ollut erityisen tärkeä rooli elämässäni. Suurin osa kiinnostuksen kohteistani onkin painottunut musiikin tai kuvataiteiden pariin. Ensimmäiset musiikkitalenteiden hankintani ovat olleet juuri lp-levyjä. Lapsuudessani kuuntelin musiikkia radiosta ja mieluisimmat esitykset tuli aina tallennettua c-kasetille. Lp-levy oli kuitenkin tuolloin omaa luokkaansa. Jos jokin artisti kiinnosti todella paljon, niin sellaiselta oli saatava nimenomaan lp-levy. Muistan lapsuudestani lukemattomat kerrat, kun uppouduin musiikin kuuntelun lisäksi ihastelemaan ja selaillemaan artistin lp-levyn kansia ja levyn mukana tullutta vihkosta.

Halusin heti alusta lähtien tehdä portfoliostani myös painetun version. Koko lp-levypakkauksen ideakin tuntui vaativan sitä, sillä pelkästään sähköisenä toteutettavasta pakkauksesta jäisi puuttumaan yksi oleellinen asia – käsin kosketeltavuus. Tästä Pekka Krankan portfoliotehtävästä lähti käyntiin ideointini jokavuotisen oppimisportfolion koostamisesta. Tuossa vaiheessa en vielä tiennyt tulevan opinnäytetyöni liittyvän oleellisesti portfoliokurssiin.

5.2 Töiden valinta

Portfolioni sisällön ideoinnissa päädyin ainoastaan koulutöiden esittelyyn. Olisin voinut esitellä myös mainostoimistoiden kautta tekemiäni töitä, mutta halusin ottaa etäisyyttä aikaisemmin tekemiini töihin ja keskittyä portfoliossa vain koulutöitten esittelyyn.

Ensimmäisenä opintovuotena ryhmällämme oli ollut monta kurssia, joissa pääsimme tekemään monenlaisia graafisia tuotteita ja luennointi jäi monen onneksi vähäisempään rooliin.

Aloin tutkia kursseilla syntyneitä töitä ja tein paperille alustavan listan niistä töistä, jotka halusin esitellä portfolioissani.

5.2.1 Design Helsinki 2012

Päätin ottaa portfoliooni mukaan ennakkotehtävän, jolla hain opiskelemaan Metropolian aikuislinjalle. Olin edelleen tyytyväinen suoritukseeni ja ennakkotehtävä voisi toimia mukavana avauksena portfolioissani.

Tehtävänannossa haettiin näkemystä tulevan designpääkaupungin ilmeelle. Aiheesta piti suunnitella A3-kokoinen juliste, joka kuvallisen ratkaisun lisäksi sisältäisi tekstin: Design Helsinki 2012. Tekotapa ja välineet olivat vapaasti valittavissa. Lisäselvityksessä kerrottiin, että Helsinki oli valittu maailman designpääkaupungiksi hakemuksella, jonka tunnus oli Open Helsinki – Embedding design in Life eli Avoin Helsinki – Design on osa elämää.

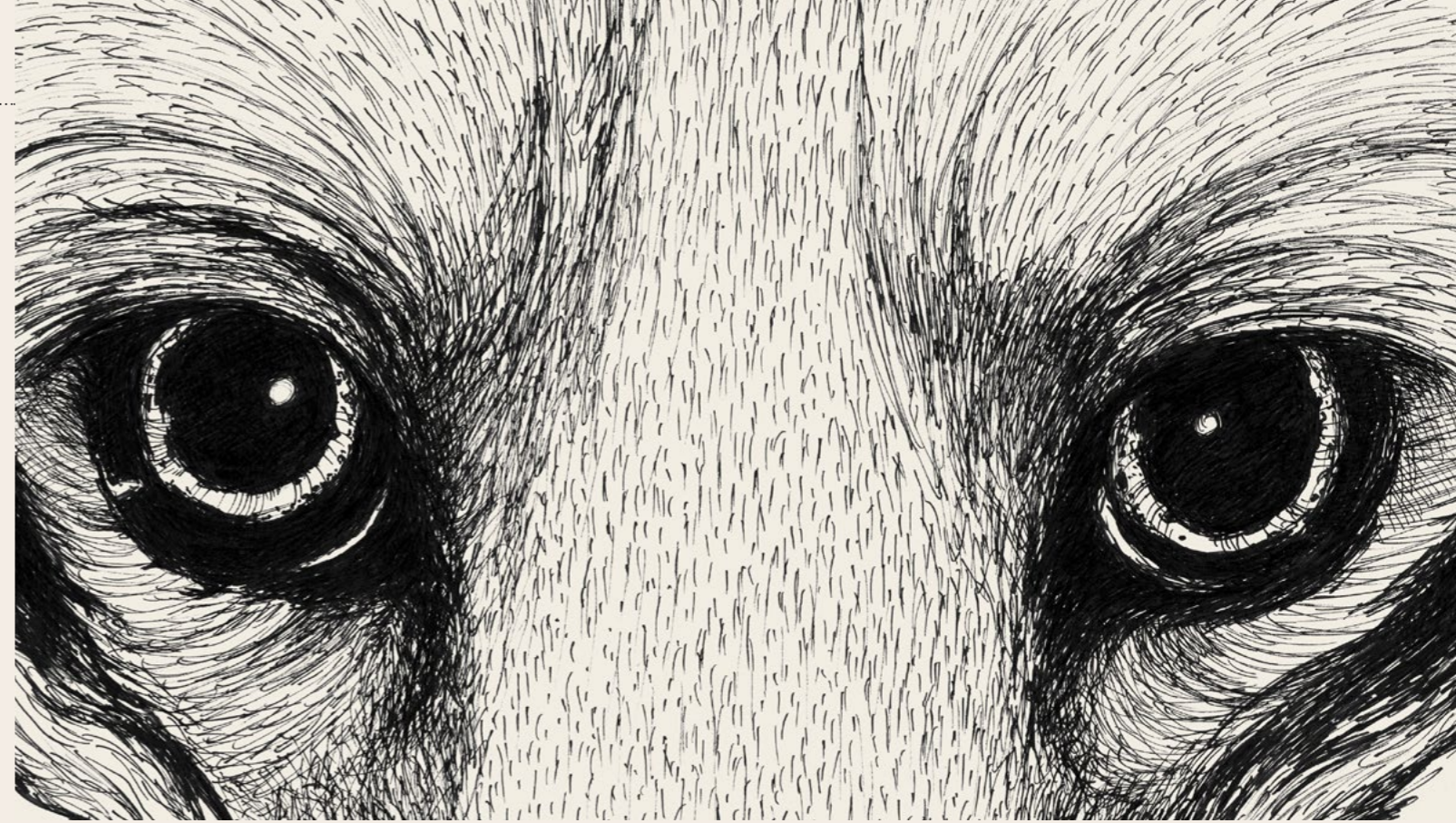
Tehtävän arviointiperusteet olivat kuvallinen viestintä, tekstin ja kuvan yhteistyö, sommittelu ja värien käyttö.

Ryhdyin työhön miettimällä erilaisia elementtejä ja asioita, jotka liittyisivät Helsinkiin ja Design on osa elämää -teemaan. Melko nopeasti ideointini kääntyi luonnon ja eläinten pariin, koska luonnon läheisyys on tärkeä elementti Helsinkiä ja sen identiteettiä. Valitsin kuvalliseksi elementiksi joutsenen, koska se on hyvin kaunis ja ylväs lintu. Joutsenta pidetään Suomen kansallislintuna ja siinä jos missä, on mielestäni mukana pohjoismaalaiset designelementit: dynaaminen muotoilu ja niukka mutta toimiva väripaletti. Halusin tuoda kuvaan mukaan myös toisen Suomelle tärkeän elementin: metsän. Metsän toin mukaan paperin – graafisen suunnittelun peruselementin kautta.

Luonnostelin kynää ja paperia käyttäen erilaisia asetteluja julisteen ilmeeksi ja päädyin korostamaan paperipintaa kolmiulotteisuuden kautta. Inspiraatiota otin ilmeeseen muun muassa origamien suunnalta. Toteutin taittotyön kokonaisuudessaan

Valmis taitto ennakkotehtäväjulisteesta.

*Yksityiskohta kettuhahmon
tussipiirroksesta.*

Illustrator-ohjelmassa käyttäen niukkaa väripalettia: sinistä, mustaa ja valkoista. Typografian halusin perustuvan selkeisiin muotoihin, joten päädyin käyttämään päätteettömiä kirjaintyypppejä. Valmiissa työssä käytin Gotham regular ja Accidental Presidency regular -kirjainleikkauksia.

5.2.2 Design against Fur

Graafinen suunnittelu ja mainonta -kurssi oli kuuden opintopisteen laajuinen kokonaisuus, jonka puitteissa teimme kolme laajaa tehtävää. Kaikki kurssin tehtävät olivat mielenkiintoisia, ja koin onnistuneeni niiden työstämisessä hyvin. Siksi tuntui hankalalta jättää yhtään niistä pois, ja päädyinkin esittelemään ne kaikki ensimmäisessä portfoliossani.

Opettajana toiminut Pekka Krankka oli laatinut kurssin sisällöstä tarkan aikataulun, jota kävimme läpi ensimmäisillä tunneilla. Ensimmäisenä tehtävänantona meidän piti suunnitella pienimuotoinen markkinointikampanja Design against Fur -nimiselle eläintensuojelukampanjalle. Tehtävä oli kolmiosainen; siihen kuului julisteen, postimerkin ja lehti-ilmoituksen suunnittelu. Juliste oli kampanjan pääelementti, ja siitä myös aloitimme suunnittelutyön. Tyyli ja ideointi oli vapaata, kunhan julisteen pääviesti "Turkisten käyttäminen on julmaa ja tarpeetonta" tulisi hyvin esiin julisteen ilmeestä. Kohderyhmäksi oli määritelty muodista kiinnostuneet älykkäät nuoret, jotka haluavat näyttää hyvältä, mutta ilman turkiksia.

Oli mielenkiintoista päästä suunnittelemaan julistetta. Havaintojeni pohjalta olen päätenyt siihen, että julisteiden asema viestin välittäjänä on pienentynyt merkittävästi viime vuosikymmeninä. Suurin syy tähän lienee uusien digitaalisten medioiden syntyminen ja yleistymisen. Julisteiden väheneminen katukuvassa on mielestäni sääli, sillä hyvä juliste onnistuu edelleen pysäyttämään ja haastaa katselijansa pohtimaan viestiä syvällisesti. Variksen (1996, 2) mukaan julisteessa – toisin kuin esimerkiksi merkeissä – voidaan tekijän persoonallisuuden mukaan viljellä piirrostekniikkaa, huumoria, värejä

ja mitä tahansa mieleen tulevia keinoja dramatisoinnin aikaansaamiseksi.

Aloitin luonnostelun lyijykynän avulla ja aloin työstämään ideoita paperilla. Tutustuin myös kuvapankkiin, jonka olimme saaneet käyttöömmek. Käyttövapaat kuvat olivat turkistarhoilta otettuja dramaattisia kuvia kaltoin kohdelluista turkiseläimistä. Pohdiskelin pitkään meille annetun kuvamateriaalin käyttöä julisteeni ilmeessä, mutta en syytynyt idealle.

Hiljattain hankkimani Erik Bruunin töitä käsittelevä kirja Sulka ja kynä alkoi pyöriä mielessäni. Aloin pohtia, voisiko julisteen tehdä Erik Bruunin julisteiden litografia-maista jälkeä mukaillen. Erik Bruunin piirtämät linnut sekä eri yrityksille tehdyt mainosjulisteet olivat tehneet minuun suuren vaikutuksen. Yhdyin myös Bruunin (2007, 24) opetukseen: "Juliste pitää suunnitella tulitikkuaskin kokoon, jotta liian pienet yksityiskohdat karsiutuvat pois ja siitä näkee, toimiiko juliste käytännössä". Pidän tätä yleisenä ohjenuorana työskentelyssäni, vaikka töitäni en voi millään tavalla Bruunin töihin rinnastaakaan.

Lähdemateriaaliksi saimme myös taustatietoa turkistarhauksesta ja tarhatus-eläimistä. Tekstitietojen kautta minulle selvisi, että kettu on yleisin tarhauksessa käytetty eläin. Tältä pohjalta aloin pohtia ketun käyttöä julisteessani. Tein taas luonnoksia käsin, ja päädyin sommittelemaan tiukasti rajatun kuvan ketun kasvoista. Tähän päädyin siitä syystä, että koen kasvojen olevan inhimillisin kohta niin eläin- kuin ihmisruumiissakin. Kasvojen kautta välittyvä eläimen katse ja katse voi olla hyvin vangitseva ja sielukas elementti. Halusin ketun kasvoista välittyvän arvokkaan ja inhimillisen ilmeen, mutta myös kärsimyksen piti olla mukana. Kyynel on luonnollinen tapa kuvata inhimillisen olion kärsimystä, ja kuvataiteissa sitä on käytetty paljon. Päätin lisätä dramatiikkaa kuvaani muuttamalla kyyneleen veriseksi. En halunnut kyyneleen kuitenkaan olevan liian alleviivattu, joten halusin sommitella sen kuvaan riittävän luonnollisesti.

Valmiissa luonnoksessani oli ketun kasvojen lisäksi vain tehtävänannossa maini-

tut kaksi pakollista tunnusta. Sommittelin ne julisteen alareunoihin, joihin jäi sopivasti tyhjää tilaa ketun kolmiomaisten kasvojen vuoksi. En halunnut lisätä julisteeseeni minkäänlaista otsikkoa tai muuta tekstiä, sillä halusin luottaa kuvan intensiivisyyteen. Tekstin ja kuvan viestinvälitysvoimia vertailtaessa Loirin & Juholinin (2006, 52) mukaan kuvan viesti tavoittaa vastaanottajan paremmin, koska sen vastaanottaminen ei vaadi yhtä paljon aktiivisuutta kuin sanallinen viesti. Kuvan ymmärtämiseen ei siis tarvita kielitaitoa eikä muitakaan erityisvalmiuksia.

Luonnoksen valmistuttua aloin rakentaa kuvaa A3+ -kokoiselle akvarellipaperille. Piirsin kuvan lyijykynällä valmiiksi ja tämän jälkeen skannasin sen tietokoneelleni. Seuraavassa työvaiheessa aloin käsitellä kuvaa Photoshopissa. Värimaailmaa hain Erik Bruunin eläinaiheisista litografiajulisteista. Niiden kautta päädyin niukkaankin harmaasävyiseen väripalettiin. Halusin korostaa ketun silmien intensiivisyyttä ja päädyin korostamaan niitä oranssilla värillä.

Julisteen taustasävyä hain ensin valkoisen kautta, mutta huomasin pian mustan taustan lisäävän kuvan dramaattisuutta sopivasti. Valmiin kuvan piirtojätki on toteutettu tussikynällä, mutta kuvankäsittelyllä korostin viivojen kontrastia ja sain aikaan mielestäni sopivasti litografiamaisen jäljen. Julisteen taiton hioin lopulliseen muotoonsa Indesignissa, jossa lisäsin julisteeseen tulevat kaksi tunnusta. Kriitikissä julisteeni sai positiivista palautetta, eikä varsinaista kritiikkiä siihen kohdistunut. Olin myös itse tyytyväinen lopputulokseen.

Design against Fur -tehtävä jatkui seuraavan tehtävänannon, eli postimerkin suunnittelun merkeissä. Postimerkin ilmeen piti olla linjassa julisteen idean kanssa, jotta ne muodostaisivat yhtenäisen sarjan. Työ suunniteltiin kokoon 120 x 185,5 millimetriä, mutta lopullinen aineisto tulisi olemaan 20 % pienemmässä koossa. Pakollisia tekstielementtejä oli muutama: Suomi Finland 2011, 1 lk/kl ja tekijän nimi -tekstit. Postimerkin sommittelun ideoinnissa päädyin rajaamaan kettukuvasta näkyviin vain oleelliset yksityiskohdat. Kokeilin ensin koko ketun kasvojen levyistä sommitte-

Valmis Design against Fur -kampanjan juliste.

www.inFURmation.com

animalia
ELÄINSUOJELULIITTO

lua, mutta yksityiskohdat menivät turhan pieniksi ja kuvan intensiivisyys kärsi. Vasen silmä ja siitä valuva verinen kyynel tuntuivat kuvan tärkeimmiltä kohdilta, joten päädyin rajaamaan pelkästään nuo yksityiskohdat postimerkkiin.

Oman haasteensa tehtävälle tuotti typografian sommittelu. Suomi Finland 2011 -tekstille halusin näkyvimmän roolin, sillä postimerkkiesimerkkejä internetistä selatessani havaitsin tuon tekstin olevan aina isolla pistekoolla taitettu. Tekstin kirjaintyyppiä pohtiessani päädyin Minion Prohon, joka Itkosen (2007, 28) mukaan luokitellaan klassiseksi renessanssianttiikvaksi. Taitoin tekstin pystysuuntaisesti postimerkin oikeaan reunaan, mutta tekstin asetteleminen kettukuvan päälle kadotti siitä voimaa. Päätin kokeilla tekstin taustalle sijoitettavaa väripalkkia. Päädyin melko pian mustaan taustaväriin, sillä se oli linjassa myös julisteen taustan kanssa. Nyt ilme alkoi toimia.

Enää puuttui kahden pienemmän tekstiosuuden sijoittelu sopiville paikoille. Koska loput tekstit tulisivat postimerkkiin paljon pienemmällä pistekoolla kuin Suomi Finland -teksti, päätin valita niiden kirjaintyyppiä päätteettömän kirjaintyyppin. Päätteellinen kirjaintyyppi kun ei tulisi toimimaan niin pienessä koossa – ja negatekstinä. Sopivaksi vaihtoehdoksi löysin kirjainmuotoilija Paul Rennerin suunnitteleman Futura-kirjaintyyppin, joka Itkosen (2007, 54) ja Pohlenin (2011, 381) mukaan luokitellaan geometriseksi groteskiksi. Päädyin käyttämään tekstissä kirjaintyyppin medium-leikkausta, joka tuntui sopivan paksuhkolta. Versaalikirjaimin ladottuna se näytti toimivan pienessäkin pistekoossa riittävän hyvin.

Design against Fur -kokonaisuudesta viimeisempänä osana suunnittelimme sanomalehteen tarkoitetun lehti-ilmoituksen. Ilmoitus oli vaakamuotoinen ja käytettävissä oli melko runsaasti tilaa (253 x 177 mm). Aloin työskennellä varioimalla julisteen teemaa ja sommittelin kettukuvan taas näyttävän kokoiseksi. Vaakailmoitus mahdollisti kuvan rajaamisen siten, että ketun molemmat silmät jäivät näkyviin. Ilmoituksen alaosaan sijoitin mustan vaakapalkin, jonne taitoin tunnukset sekä yritysten internet-osoitteet. Kirjaintyyppinä käytin Futuraa.

Design Against Fur -postimerkki.

Design Against Fur -lehti-ilmoitus.

Kolmesta aineistosta koostuvan Design against Fur -kampanjan lopputulokseen olin tyytyväinen, varsinkin julisteeseen ja postimerkkiin. Sanomalehti-ilmoitus olisi toiminut mielestäni paremmin, jos ilmoitus olisi mahdollista toteuttaa pystyformaattissa. Kettukuvan rajaamisen olisi saanut siinä tapauksessa yhtenäisemmäksi postimerkissä käyttämäni kuvarajauksen kanssa.

Design against Fur -tehtävien kautta en oppinut varsinaisesti uusia teknisiä asioita, mutta oli mielenkiintoista päästä suunnittelemaan julistetta juuri eläintensuojelukampanjalle. Tehtävän aihepiiri kuuluu yhteiskunnalliseen mainontaan, jonka avulla pystytään vetoamaan ihmisten tunteisiin voimakkaammin kuin esimerkiksi kulutustavaroiden mainonnassa. Oli myös opettavaista nähdä ryhmämme muiden opiskelijoiden suunnitelmia välikritiikissä ja päästä havainnoimaan prosessia, jonka kautta luonnokset kehittyivät toimiviksi graafisiksi ilmeiksi.

5.2.3 Kutu-pakkaus ja logo

Graafinen suunnittelu ja mainonta -kurssin toinen tehtäväkokonaisuus käsitti kuvitteelliselle Kutu-mätituotteelle suunniteltavan logon, sekä mätipakkausten visuaalisen ilmeen suunnittelun. Tehtävänannon mukaan tuotteen mielikuvan tuli ilmentää mädin herkutteluarvoa ja luoda mielikuvaa korkealuokkaisesta herkuttelutuotteesta. Työskentely tulisi aloittaa Kutu-logon suunnittelulla.

Tutustuin aluksi huolella koko tehtävänantokokonaisuuteen. Lähdin luonnostelemaan heti alusta lähtien pakkauksen ilmettä – en pelkästään logotekstiä. Näin otin pakkauksen muodon ja koon mukaan heti suunnittelutyön alussa. Käsini tapahtuva

luonnostelu on itselleni korvaamaton osa suunnitteluprosessia. Haluan antaa aikaa aivotyöskentelylle – ilman tietokoneohjelmien hallitsevaa otetta. Kirjaan yleensä aluksi paperille sanoja, jotka tulevat tehtävänannosta mieleen. Aihepiirin pohjalta assosioituvat sanat toimivat suunnittelutyöni perustana. Merkitsen paperille sanoja eri kategorioihin merkattuina. Usein käytän apuna myös ranskalaisia viivoja. Sanojen kautta rupean lopulta kehittämään kuvallisia ideoita. Niin tapahtui myös tässäkin tehtävänannossa.

Kuvaluonnoksista mielenkiintoisemmalta tuntui ajatus jing & jang -symbolin mukaisesti muotoillusta kahden kalahahmon liikemerkistä. Ryhdyin aluksi työstämään tuota merkki-idea, ja logotekstiin paneuduin vasta merkin lopullisen muodon selkeydyttyä. Halusin pakkaukseen selkeitä muotoja ja pärjätä niukalla väripaletilla.

Erilaisia mätipakkauksia oli neljä kappaletta: siian, kirjolohen, muikun ja hauen mädit. Päätin erottaa pakkaukset toisistaan värien avulla. Jokaisella mätipakkauksella tulisi siis olemaan oma päävärinsä. Värejä lähdin etsimään kalojen värimaailmasta. Värimäärityksissä päädyin kalojen kautta lopulta punaiseen, siniseen, oranssiin ja vihreään. Pakkausten muut värit tulisivat olemaan musta ja valkoinen.

Logotekstin kirjaintyyppiä valitsin Chapparal Pro -kirjaintyyppin ja siitä semi-bold-leikkauksen, josta välittyi melko vahvasti Egyptiennemäinen tuntu, vaikka sen vahvapäätteiseksi antiikivaksi Itkosen (2007, 41) ja Gordonin (2009, 41) mukaan luokittelinkin. Pakkausten kirjaintyyppien halusin olevan selkeitä groteskikirjaimia muun muassa siksi, että tulisin käyttämään niitä pieneen pistekokoon taitettuna sekä myös negatekstinä. Itkosen (2007, 50) mukaan ITC Franklin Gothic on 1970-luvulla valmistunut kirjainperhe Morris Fuller Bentonin suunnittelema kuuluisasta Franklin Gothic -kirjaintyyppistä. Itc-versiosta löytyy kapeampia leikkauksia ja juuri sellaisiin condensed -leikkauksiin päädyin työssäni.

Saimme tehtäväksemme ostaa kaupasta tomaattipyree-pakkaukset, joiden päälle kiinnittäisimme valmiit Kutu-etiketit. Loppukritiikissä olikin mukava päästä katsele-

Jing & jang -symbolin inspiroima lyijykynäluonnos (yllä). Valmiit Kutu-tunnukset & pakkausten ilme (viereinen sivu).

Alkuperäinen Sumag cd-pakkaus.

maan pakkausten ilmeitä kolmiulotteisista purkeista, sillä pelkkien tulosteiden kautta on usein hankalaa hahmottaa suunnitelma lopullisessa ympäristössään. Sain kriittistä positiivista palautetta, ja opettajani Pekka Krankka kiinnitti huomiota erityisesti pakkausteni kannen ja jing & jang -liikemerkin toimivuuteen. Kutu-tehtävien ideointi ja toteutus oli minusta äärimmäisen mielenkiintoista. Pakkaussuunnitteluun liittyvät tehtävät ja laajat tehtäväkokonaisuudet ylipäättään tuntuvat olevan minulle tehtäviä joista inspiroidun eniten. Opin tehtävänannon kautta ottamaan huomioon kolmiulotteisen pakkauksen moninaiset pinnat ja niiden asettamat vaatimukset suunnittelutyölle. Tehtävä lisäsi myös mieleenkiintoani seuraavia pakkaussuunnittelun tehtäviä kohtaan.

5.2.4 Cd-musiikkipakkaus

Viimeinen tehtäväkokonaisuus graafinen suunnittelu ja mainonta -kursilla liittyi jälleen pakkaussuunnitteluun. Myös toinen minua inspiroiva elementti; musiikki – oli tällä kertaa läsnä. Tehtävänämme oli suunnitella cd-musiikkipakkaukselle uusi ulkoasu. Meidän piti valita cd-levy, jonka ulkoasuunitelma ei omasta mielestä vastaa sen sisältöä ja suunnitella sille uusi toimivampi ilme. Saimme tehtävän toteuttamista varten tarkat suunnitteluohjeet ja mallipiirrokset digipack-formaatista, jollaisena pakkaus piti toteuttaa.

Aloitin työskentelyn tutustumalla omaan levyhyllyyni. Tutkin erilaisia vaihtoehtoja ja pian käsiini osui eteläamerikkalaisten intiaanien kansanmusiikkia sisältävä Sumag-yhtyeen cd. Yhtyeen musiikki oli kelvollista, mutta en pitänyt ollenkaan pakkauksen kansien ilmeestä. Kansien ilmeen kautta välittyi sekava ja halvan tuntuinen mielikuva. Päätin suunnitella siis Sumagin cd:n ilmeen uusiksi.

Suunnittelussa otin lähtökohdakseni eteläamerikkalaisten alkuperäiskansojen värikkäät asusteet ja kankaat. Olen ollut kiinnostunut inkojen ja muiden intiaanikansojen kulttuureista jo pitkään. Kirjahyllystäni löytyykin useita teoksia, jotka käsittele-

vät vanhoja intiaanikulttuureita. Selailin aluksi kirjoja ja etsin värikuvia, joista löysin esimerkkejä kankaiden väreistä ja kuvioista. Punainen väri toistui useissa kankaissa pohjavärinä, ja sen parina tuntui toimivan erityisen hyvin kirkkaan vihreä ja valkoinen. Päätin kokeilla, miltä pakkauksen kannet näyttäisivät, jos niissä yrittäisi jäljitellä kangasmaisuutta. Rakensin ensin kankaan pintaa Illustratorilla saaden aikaan vaakaviivat, jotka jäljittelivät kangaskuusia. Seuraavaksi vein pinnan Photoshoppiin, jolla rupesin hiomaan kankaan kuusia. Jälkikäsitelin viivoja siten, että sain ne näyttämään hiukan käytössä kuluneelta. Näin kuva rupesi näyttämään pikkuhiljaa siltä, millaiseksi olin sen suunnitellut. Ideointivaiheessa olin pyörityllyt erilaisia graafisia kuvioita, jotka intiaanien asusteissa usein toistuivat. Lopulta päädyin kuitenkin pelkistetumpään versioon, jossa käytin vain pystysuuntaisia väripalkkeja luomaan kontrastia punaiseen väripohjaan.

Poikkeuksellisesti päädyin sommittelemaan typografian myös Photoshop-ohjelmassa. Pyrin tekemään typografiset taitot yleensä Indesignissa tai Illustratorissa. Tässä tapauksessa halusin kuitenkin lisätä kangaspinnan tuntua typografiaan käyttämällä hienovaraisesti muutamaa Photoshop-efektiä. Typografian halusin näyttävän siltä kuin se olisi kirjailtu kangaspintaan. Sumag-tekstille löysin Shuriken Boy -nimisen kirjaintyyppin, jonka kulmikkaat muodot toivat mieleeni intiaaniheimojen piktogrammit. Käsitelin tekstiä melko paljon Photoshoppissa, jotta sain siihen sopivasti kuluneen näköisen ilmeen. Kappaleiden nimiin ja sisäkansiin tulevat tekstit taitoin Vtks Solucao Criativa -kirjaintyyppillä, joka vaikutti toimivan hyvin Shuriken Boy:n rinnalla. Kansien sisäpuolelle taitoin Sumag-cd:n teksteistä löytyvän lauseen, joka oli nostettu alkuperäisissäkin kansissa esiin.

Photoshop-kuvan valmistuttua toin sen Illustratoriin, jossa olin rakentanut stanssipohjan käyttäen annettua mallipiirrosta. Päätin valita työhön vielä yhden uuden kirjaintyyppin, sillä pakkauksen selkään tulevat tekstit ja takakannen tekijätiedot halusin taittaa pienellä pistekoolla. Valitsin News Gothic -kirjaintyyppin, josta käytin vain regular-

Photoshopissa viimeistelty havainnekuva cd-pakkauksen ilmeestä (viereinen sivu), sekä valmiin cd-levyn ulkoasu.

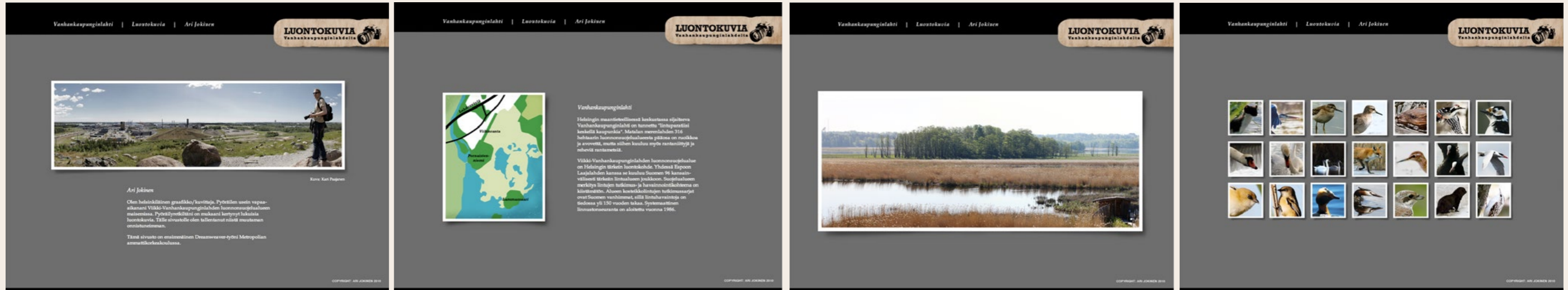

leikkausta. Etukanteen taitoin myös alkuperäisestä kannesta löytyvät tekstit, mutta halusin siihen mukaan vielä jonkin kuvaelementin.

Löysin internetistä ja intiaanikirjoieni parista kuvan inka-intiaanien jumalasta, jota heidän mytologiassa pidetään yhtenä tärkeimmistä jumalista. Prescottin (1989, 54) mukaan Jumalasta käytetään nimityksiä Viracocha ja Pachacamac. Hänet kuvataan maailman luojaksi ja myrskyn sekä auringon jumalaksi. Löysin internetistä kuvan jumalhahmosta, ja käsitelin Photoshopissa siitä oman versioni, joka sopisi kanteen. Sijoitin kuvan levyn nimen viereen ja tekstin alapuolelle piirsin Photoshopissa vielä kolmion, joka kuvastaa myös inka-kulttuurista löytyviä pyramidejä.

Pakkauksen sisäkansien rakenteeseen kuului viilto. Viilto muodosti taskun, jonka sisään cd-levyn kiinnitetään. Sisään työnnetty cd-levy näkyi taskun sisältä puolittain, joten halusin ideoida cd-levyn labelin, eli levyn painopinnan myös mahdollisimman yhteensopivaksi kansien ilmeeseen. Labelin taitoin Illustratorissa, sillä en kokenut tarpeelliseksi käyttää siinä mitään Photoshop-efektejä. Valitsin labelin pohjaväriksi kansien pystypalkissa käyttämäni kirkkaan vihreän sävyn. Korostin vielä intiaaniteemaa taittamalla kaksiväriset helmimäiset nauhat kiertämään labelin ulkoreunaa. Kun sain ulkoasun valmiiksi otin siitä tulosteet, ja leikkasin sekä liimasin pakkauksen kokoon dummyksi. Käyttämäni tulostuspaperi oli melko ohutta, enkä ollut kovin tyytyväinen dummyyn. Siksi päätin tehdä pakkauksesta kolmiulotteisen havainnekuvan Illustratoria ja Photoshopia käyttäen – näin sain tehtyä cd-pakkauksesta aidontuntuisen havainnekuvan.

Tehtävän kautta pääsin jälleen syventämään kiinnostustani pakkaussuunnittelua kohtaan. Tutustuin myös perinpohjaisemmin Illustrator-ohjelman uudehkoon 3D-työkaluun, johon olin pikku hiljaa alkanut tutustua. 3D-työkalun avulla sain aikaiseksi mukavan realistisen havainnekuvan cd-pakkauksen rakenteesta, ja pystyin käyttämään rakennetta apuna Photoshopissa tapahtuneessa jatkotyössä.

5.2.5 Portfolio-sivusto

Suurin osa motivaatiostani aloittaa opiskelu Metropolissa liittyi internetsivujen suunnittelun perusteiden oppimiseen. Olin opiskellut printtigrافیkiksi, ja sen jälkeen työskennellyt kahdeksan vuotta niissä työtehtävissä. Nyt halusin kovasti oppia yhä yleistyneen sähköisen puolen perusteita. Mielestäni nykyaikaisessa markkinointiviestinnässä on tärkeää pohtia erilaisten medioiden yhdistelmiä, jotta viestiin saa parhaiten välitettyä kohderyhmän tietoisuuteen. Esimerkiksi onnistuneessa mainoskampanjasuunnittelussa yhdistellään printtiä ja sähköistä mediaa ennakkoluulottomasti molempien vahvuudet huomioiden. Graafisen suunnittelun parissa työskenteleville tämä tuo lisää haasteita, sillä on tärkeää tiedostaa erilaisten teknisten ratkaisuiden ominaispiirteet ja niiden mukanaan tuomat rajoitukset. Olinkin siis motivaatiota täynnä kun Internet ja www-sivut -kurssi käynnistyi.

Kurssin aluksi tutustuimme Dreamweaver-ohjelmaan tehden ensimmäisenä tehtävänä pienehkön harjoitussivuston. Dreamweaver ei tuntunut kovin helpolta ohjelmalta, mutta pikkuhiljaa aloin päästä ohjelman perusteisiin käsiksi, ja opettajamme Arja Vuorion kurssimateriaalien avulla tehtävien edistäminen onnistui myös kotona. Kurssin päätehtävänä jokainen toteutti oman sivustoprojektinsa. Aiheen saimme ideoida vapaasti.

Olin muutaman vuoden ajan harrastanut aktiivisesti valokuvausta Viikin luononsuojelualueen ympäristössä ja innostunut erityisesti lintujen kuvaamisesta. Päätinkin tehdä pienen portfoliosivuston, jossa esittelisin Viikissä ottamiani valokuvia. Työskentelyn aloitin taas perinteiseen tapaan kynän ja paperin avulla. Suunnittelin sivustolleni hillityn ilmeen, joka teemaltaan voisi olla jotakin vanhoihin valokuva-albumeihin liittyvää. Sivuston taustaväriksi valitsin harmaan, sillä halusin värivalokuvien erottuvan selkeästi taustaväristä. Sivuston yläosaan suunnittelin mustan yläpalkin, josta löytyisi myös sivuston navigaatio. Palkin oikeaan yläkulmaan sijoitin Photoshopissa tekemäni otsikkopalkin, johon taitoin tekstin: Luontokuvia Vanhankaupunginlahdelta.

ABCDEFGHIH
 abcdefghijkl
 1234567890

Palatino Regular -kirjainleikkauksen kirjaimia ja numeroita.

Portfolio-sivuston ilme.

Sivusto koostuu neljästä sivusta. Index, eli aloitussivulle sijoitin valokuvan kuvausympäristöstäni. Luontokuvia-nimiseltä sivulta löytyvät pienet thumbnail-kuvat keet valokuvistani. Thumbnail-kuvaketta klikkaamalla kuva aukeaa pienen animaatioefektin saattelemana näytölle isommassa koossa. Samalla kuvan reunoille ilmestyvät pienet painikkeet, joita painamalla pääsee siirtymään eteen- ja taaksepäin. Tätä kuvatoimintoa ei ollut mahdollista toteuttaa suoraan Dreamweaverissa, vaan käytin siinä Javascript-tekniikkaan pohjautuvaa ilmaista Lightbox-ohjelmistoa.

Vanhankaupunginlahti-sivulle sijoitin kartan kuvausalueestani. Piirsin kartan ensin vektorigrافیkkana Illustratorissa, ja lopuksi viimeistelin sitä kuvakehyksen ja heitovarjon verran Photoshopissa. Dreamweaverissa asetelin kuvan viereen Vanhankaupunginlahdesta kertovaa infotekstiä. Ari Jokinen -sivulle sijoitin tekstitietoa itsestäni, sekä opettajakollegani Kari Paajasen minusta Vuosaaren mäellä ottaman panoraamavalokuvan. Sivuston navigoinnin painikkeisiin tein pienen animaatioefektin, mutta muuten halusin pitää sivuston ilmeen hillittynä.

Internetsivujen typografian valitseminen on ollut aikaisemmin hankalaa, koska kaikilta tietokoneilta varmuudella löytyvien kirjaintyyppien määrä on hyvin suppea. Pelastus tähän puutteeseen on muun muassa MacDonalidin (2011, 165) mukaan viime vuosina tullut css-tyyliohjeisiin pohjautuvan @font-face-määrittelyn myötä. Kurssimme aikana emme kuitenkaan käyneet läpi webfontti-aihetta. Tämän johdosta pitäydin varmoissa peruskirjaintyypeissä sivustoni typografiaa valitessani. Sivustoni kirjaintyyppiä valitsin Itkosen (2007, 30) mukaan ranskalaiseksi, eli Geralde-antiikvaksi luokiteltavan Palatino-kirjaintyyppiin. Olen aina pitänyt Palatino ilmeestä ja usein olen käyttänytkin sitä leipätekstinä, kun olen päätenyt antiikvakirjaintyyppiin. Sivuston ilmeessä pärjäsin italic- sekä regular-leikkauksia käyttämällä.

Internet ja www-sivut -kurssilla opin paljon uusia asioita ja olin myös tyytyväinen kurssilla tekemäni päätehtävän lopputulokseen. Yhteisessä loppukritiikissä sain kehuja sivustoni ilmeestä ja kuvaamistani valokuvista. Vaikka opin paljon uusia asioita kurs-

sin aikana, en kokenut omaavani vielä riittävästi tietoa kyetäkseni rakentamaan laajoja sivustokokonaisuuksia. Kurssi toimi minulle perustietoja antavana kokonaisuutena ja sen pohjalta sain lisäintoa ottaa asioista selvää itsenäisesti. Kurssin jälkeen olenkin hankkinut paljon kirjallisuutta internetsivujen suunnittelusta ja tutustunut moniin teknisiin yksityiskohtiin muun muassa internetin kautta.

Tussilla piirretty luonnos vaakamallisesta lehti-ilmoituksesta (yllä), sekä lopullinen Indesignilla toteutettu taitto (viereinen sivu).

5.2.6 Whiskas mmmm...-kampanjailme

Markkinointiviestintä-kurssin päätehtävänä meidän piti suunnitella Whiskas mmmm...-kissanruoalle mainoskampanjan konsepti ja ilme. Kohderyhmänä olivat kaikki kissanomistajat ympäri Suomea. Tehtävän aluksi pohdimme mainoskampanjan strategiaa. Pohdimme minkälainen viesti halutaan saada perille? Mikä on kampanjan kohderyhmä? Millä välineillä kohderyhmä pyritään tavoittamaan ja miten toimenpiteet suunnitellaan toteutettaviksi? Milloin toimenpiteet toteutetaan ja paljonko toimenpiteisiin käytetään rahaa?

Ideoin kampanjan lanseerausvaiheen kilpailuvetoiseksi. Aluksi mainonnassa keskityttäisiin etsimään Suomen vetävintä kissaa, ja kuluttajien kiinnostus kohdistettaisiin näin kilpailun avulla omaan kissaan. Kampanjan seuraavassa vaiheessa keskityttäisiin tuotteeseen ja korostettaisiin sen käytön helppoutta, sekä tuotteen lihaisaa makua. Kampanjailmeellä erottauduttaisiin selkeästi kilpailijoista ja myös Whiskasin omasta perusilmeestä. Ideoin kampanjailmeen pohjautuvan vahvasti tyylikkääseen 1950-luvun henkiseen kuvitukseen: tunnelmallinen iltanäkymä kaupunkimaisemasta kissapariskunnan silhuettikuvien kera. Tv- ja radio-mainonnan taustamusiikkina suunnittelin soitettavan Stray Cats -yhtyeen Stray Cat Strut -kappaletta.

Työskentelyn ilmeen parissa aloitin jälleen käsin luonnostelemalla. Luonnosten pohjalta piirsin kuvituksen Illustratorissa ja sijoitin sen lopulta Indesign-ohjelmaan. Otsikon kirjaintyyppiä valitsin Marker Felt -kirjaintyyppiin, sillä halusin korostaa kuvituksen sarjakuvamaisuutta. Leipätekstiksi valikoitui varma leipätekstikirjaintyyppi

Nyt etsitään Tampereen vetävintä misua ja kolla...

Onko sinun kissasi Tampereen vetävin misu tai kolli? Nappaa digikameralla kuva kissastasi, lataa se sivustollemme www.miau.fi, ja osallistut kilpailuun, jossa valitaan kaupunkiemme vetävimmät kissat. Osakilpailun voittaja saa palkinnokseen vuoden Whiskas -ateriat ja osallistuu maanlaajuiseen jatkokilpailuun, jonka voittaja – Suomen vetävin misu tai kolli – pääsee pakkauksemme mannekiiniksi ja viettämään kissanpäiviä omistajansa kanssa Floridaan.

Whiskas
mmmm...

UUSI KERTA-ANNOS-
ATERIASARJA!

Lehti-ilmoituksen pystyversio.

Gill Sans, joka Itkosen (2007, 57) mukaan luokitellaan humanistiseksi groteskiksi. Gill Sansin luottavuus on erinomainen ja pystyin käyttämään sitä melko pieneenkin piste-kokoon taitettuna.

Halusin kuvituksen olevan isossa roolissa kaikissa kampanjamateriaaleissa ja taitoinkin kuvan aina aineistojen ulkoreunoihin asti rajautuvaksi. Leipätekstiä varten loin Whiskasin pääväriä – aniliinipunaista käyttäen vaakapalkin, jonka sisään tekstipalsta mahtuisi. Oikeaan reunaan – ja osittain palkin ulkopuolelle sijoitin Photoshopissa syvävämäni kuvan kissanruokapakkauksesta. Tuotteen nimen: Whiskas mmmm...-taitoin pakkauksen viereen Gill Sans bold –leikkauksella.

Loppupresentaatiota varten tulostin kaikki kampanjamaterialit ja pohjustin ne mustalle kapalevyille spray-liimaa käyttäen. Presentaation idean esitin Powerpoint-esityksenä ja taustamusiikkina soitin Stray Cat Strut -kappaletta Ipodistani. Olin tyytyväinen suoritukseeni Whiskas-tehtävässä, mutta kritiikissä opettajamme ei pitänyt kampanjani konseptin kilpailuvetoisuudesta. Itse olin mainostoimistovuosinani tottunut siihen, että kilpailuilla saattoi olla hyvinkin iso rooli tuotteen lanseeraus- ja kampanjassa.

Kampanjailmeiden elementtien suunnitteleminen on minulle tuttua mainostoimistovuosilta, mutta kurssimme tiimoilta pääsin suunnittelemaan mainoskampanjaa alkuideoinnista lähtien. Tämä oli piristävää, sillä yleensä työskentelyni on painottunut tuotantotyöhön, eli kampanjajelementtien toteuttamiseen graafisilla ohjelmistoilla.

5.2.7 Valokuvaus

Valokuvauksesta on tullut minulle vuosien varrella hyvin tärkeä harrastus. Lyhyen ammatillisen valokuvauskurssin lisäksi en ole valokuvausta opiskellut, vaan olen opetellut kuvaamista käytännön kautta eli valokuvaamalla. Olinkin täynnä mielenkiintoa, kun valokuvaus 1 -kurssi alkoi.

Varsinaista valokuvauksen teoriaa kurssilla käsiteltiin melko vähän. Keskityimme aluksi kameroiden ominaisuuksien tutkimiseen ja saimme erilaisia kuvaustehtäviä, jotta pääsisimme testaamaan läpi käytyjä perusteita. Portfolioon liitin omasta mielestäni onnistuneimpia kurssin aikana otettuja kuviani. Valokuvauskurssi lisäsi mielenkiintoani valokuvaukseen ja sai minut tutkimaan uusia asioita. Kurssin johdosta olen opetellut käyttämään jalustaa ja olen sisäistänyt paremmin perusasioita valotuksesta, syväterävyydestä, suljinajoista ja kameroiden sekä objektiivien eroista.

*Valokuvauskurssin
kuvaustehtävien satoa.*

5.3 Ensimmäisen vuoden portfolion taittaminen

Aloitin työskentelyn tutkimalla levyhyllystäni löytyvien lp-levyjen pakkauksia. Mittasin viivaimella tarkasti leveydet ja korkeudet, sekä tutkin pakkauksen sisään taittuvien liepeiden yksityiskohdat. Pakkauksen kansiin olisin voinut ideoida monenlaisia kuva-aiheita, mutta halusin tehdä niistä hillityt, ja painottaa kuvia enemmän itse portfolion sisällössä.

Vaikka ensimmäiset lp-levyt tulivat Gronowin ja Sainion (1990, 36) mukaan markkinoille Saksassa jo vuonna 1889, kesti silti kauan, ennen kuin levyjen kansista tuli yksilöllisiä eri kuvitusaiheilla ja typografisella sommittelulla varustettuja pakkauksia. Reaganin (2011, 33) mukaan vasta vuonna 1940 Columbia-levy-yhtiön nuori AD Alex Steinweiss sai vietyä läpi ideansa yksilöllisistä levynkansista – ja keksi samalla myös vinylilevyypakkauksen formaatin, joka on ollut käytössä näihin päiviin asti. Levyt oli ennen tätä pakattu yksivärisiin kansiin. Etukannen keskellä oli stanssattu pyöreä aukko, josta levyn etiketti näkyi läpi. Etiketistä taas löytyi yleensä esittävän artistin nimi sekä kappaletiedot. Päätin itse käyttää kansissani samaa ideaa. Kansieni pohjaväriksi valitsin mustan ja painatuskulujen säästämiseksi en toteuttanut kanteen stanssattua pyöreää aukkoa, vaan tyydyin jäljittelemään ideaa pyöreän etiketin heittovarjon avulla. Kansien toiseksi pääväriksi valitsin punaisen, koska se on klassinen tehosteväri jo typografian ja kirjataiteen alkuajoista asti. Heikkilän (2009, 33) mukaan jo tyyppillisissä keskiaikaisissa käsikirjoituksissa käytettiin mustan musteen ohella punaista väriä.

Kansien lisäksi suunnittelin käyttäväni myös punaista ja mustaa portfolio-esitteeni pääväreinä. Piirsin mittauksieni mukaan tehdyt stanssiiviivat Indesign-dokumenttiin ja taitoin etukannet kokonaan Indesignissa, myös etiketti-keskiö mukaan lukien. Etiketin typografiaan ja aseteltuun halusin saada vanhojen vinylietikettien tuntua. Tai-

Lp-levyypakkauksen etukannen etiketti 1:1 koossa.

Lp-levyypakkauksen painettava puoli Indesign-taitossa.

toin nimeni etiketin yläosaan, eli artistin nimen paikalle Minion Pro italic -leikkauksella. Portfolio-tekstin taas asettelín samassa piste-koossa etiketin alaosaan. Etiketistä löytyy aina myös kustantajan tai levy-yhtiön nimi ja muita pienellä piste-koolla merkittyjä tekstejä. Taitoin luokkatunnuksemme ja 2010 – 2011-vuosiluvut infotekstejä mukailen oikeaan reunaan. Vasemmalle puolelle halusin vastapainoksi myös tekstiä, joten taitoin siihen tekstin: ”32 sivua valikoituja ensimmäisen vuosikurssin kurssitöitä”. Lopuksi asettelín etiketeistä usein löytyvän copyright-tekstin kulkemaan etiketti-ympyrän mukaisesti reunoilla.

Pakkauksen sisään tulevan portfolion taitoin 32-sivuisiksi esitteeksi Indesignissa. Pääväreinä pidin mustan ja punaisen, mutta taitoin joka toisen aukeaman osittain valkoiselle pohjalle, jotta kokonaisilmeestä ei tulisi liian tumma ja saisin tarvittavaa vaihtelua aukeamien ilmeeseen. Typografiassa pitäydin myös etiketissä käyttämäni Minion Pro -kirjainperheeseen, josta käytin leikkauksia regular, italic, italic caption, bold, bold cond caption ja bold italic. Työnäytteet taitoin esitteeseen siten, että jokainen sai yhden aukeaman tilan käyttöönsä. Poikkeuksena oli Whiskas-kampanja, jonka jouduin taittamaan kahdelle aukeamalle, sekä valokuvavuosio, jossa esittelín valokuviani neljän aukeaman verran.

Portfolio-kurssimme loppukritiikissä jokainen esitteli valmiin työnsä tulosteiden ja videotykin avulla. Pekka antoi minulle rohkaisevaa palautetta ja ehdotti vain numeraalien käyttöön liittyvää korjausta – pisteiden poistoa järjestysnumeroiden perästä.

5.4 Painon valinta ensimmäiselle portfoliolle

Portfolioni painaminen olisi todennäköisesti järkevintä toteuttaa digipainokoneella. Koskisen (2010, 145) mukaan elektrofotografiaan perustuvat painokoneet soveltuvat pienimuotoisten painotuotteiden valmistamiseen. Näin ne mahdollistavat sellaisten tuotteiden valmistaminen, joita offset-painokoneilla ei taloudellisesti voisi valmistaa.

Lp-levypakkauksen mitat olivat avattuina 625 x 340 mm ja esitteen 594 x 297 mm. Varsinkin aineiston leveys tuntui suurelta ja tästä tulikin painonvalintaan vaikuttava ratkaiseva tekijä. Kun pyysin ensimmäistä painotarjouspyyntöä Erweko-painotalolta, oletin ilman muuta, että portfolioni pystyy tulostamaan digipainotekniikalla. Painosta minulle kuitenkin kerrottiin, että maksimi arkkikoko digitöissä olisi 330 x 480 mm, joten työtä ei pystyisi aineistokoossani tulostamaan. Erwekosta kerrottiin työni saatavan onnistua Latvala Reilat -painon rullakoneella. Tiedustelin asiaa Latvalasta ja heillä tosiaan olisi mahdollista tulostaa aineistoni, mutta aineistoni pohjaväriä käytetyt laajat väripinnat olisivat tuottaneet hankaluuksia ja Latvalasta kerrottiin tulostustyöni olevan erittäin haastava.

Jatkoin siis sopivan digipainon etsintää. Pitkän googlettamisen tuloksena lopulta löysin Jyväskyläläisen Siirtopaino Oy:n, jonne oli juuri hankittu uusi Xerox iGen4 -tulostin jonka maksimi arkkikoko oli digipainokoneiden suurin, eli 364 x 572 mm. Otin yhteyttä painoon ja asia varmistui – portfolioni tulostaminen onnistuisi heillä. Pyysin painotarjousta valmiiksi kootulle pakkaukselle, sekä stiftattuna sidotulle esitteelle. Pakkauksen stanssimuotin valmistaminen olisi tullut maksamaan noin 400 euroa, joten muutaman kappaleen tulostukseni hinta olisi noussut liian kalliiksi. Pohdin asiaa painon kanssa ja päädyimme siihen, että he tulostaisivat pakkauksen pelkkinä arkkeina, toimittaisivat arkit minulle ja lopuksi suorittaisin itse puhtaaksileikkuut, liimaamisen ja kasaamistyöt.

5.5 Painoaineiston valmistaminen ja jälkikäsittelyt

Painoaineiston valmistaminen sujui ongelmitta, sillä työvaiheet ovat minulle tuttuja jo monien vuosien takaa. Indesign-ohjelman hyvät ominaisuudet painoaineiston valmistamiseen tekevät siitä lyömättömän ohjelman painotöitä varten. Teenkin mielelläni kaikki painettavaksi tarkoitetut aineistot Indesignissa. Kuva-aineistojen väri-

Painosta valmiiksi stiftattuna saapunut esite, sekä kokoon kasattu ja teipattu lp-levypakkaus.

erottelun suoritin Photoshopissa painon suosittamilla profiileilla ja sijoitin kuvat 300 dpi:n resoluutiolla 1:1 koossa Indesign-taittoon. Indesignissa varmistin cmyk-värien arvot, tarkistin esitteen leikkuuvarat ja kaikkien kirjaintyyppien mukanaolon. Pakkausarkkien jälkikäsittelyn onnistumista auttamaan tein itselleni valmiiksi leikkuumerkit ja varmistin riittävät leikkuuvarat arkien reunoille. Valmiit painoaineistot lähetin painon ftp-serverille pdf-dokumentteina.

Stiftatut esitteet ja arkkeina toimitetut pakkaukset saapuivat Jyväskylästä annetussa aikataulussa postiin, josta kävin noutamassa ne. Tulostustyö oli todella vakuuttavan näköistä ja kiittelinkin painoa sähköpostitse hyvästä painojäljestä. Arkkien jälkikäsittelyn aloitin leikkaamalla arkit tekemieni leikkuumerkkien mukaisesti. Terävää leikkuuveistä ja paksua metalliviivainta käyttäen puhtaaksileikkuu sujui hyvin. Painon ohjeiden mukaan tein stanssihohtiin ohuet viillot ja ne helpottivat olennaisesti pakkausten reunojen taittamista ja kokoamistyötä. Ensimmäisen pakkauksen kokosin yhteen liimalla, mutta en ollut täysin tyytyväinen lopputulokseen. Hankin kirjakaupasta kaksipuolista ohutta teippiä. Sillä kiinnittäminen sujui paljon paremmin. Valmis pakkaus ja sen sisään tuleva esite näyttivät todella hienoilta. Olin mielissäni portfolioni onnistumisesta.

5.6 Reflektointia ensimmäisestä vuodesta

Ensimmäiseen portfoliooni kertyi runsaasti töitä, sillä vuoden aikana työskentelimme monenlaisten opintokokonaisuuksien parissa. Kokonaisuudet olivat fyysisesti työläitä, sillä tehtäväkokonaisuuksia oli paljon ja ne olivat melko laajoja. Aikaisemmin hankkimaani tietokoneohjelmistojen perushallinta helpotti työskentelyäni, sillä pystyin keskittymään luovaan ideointiin ilman uusien teknisten asioiden opettelua.

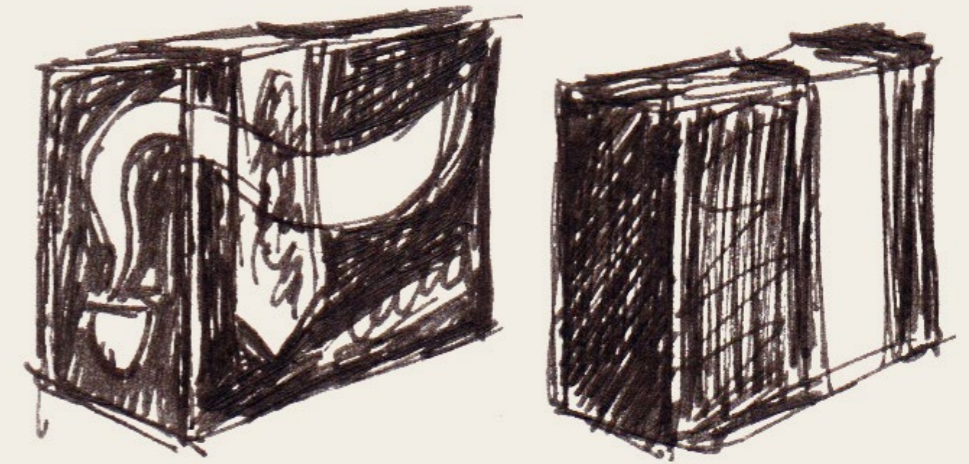
Valokuvauksen opintojen kautta opin uusia teknisiä asioita ja kuvaustehtävien kautta kuvasin paljon sellaisia aiheita, joita en aikaisemmin ollut lähestynyt.

Internet ja www-sivut -kursilla opin varmasti eniten uusia asioita, sillä sähköisten tekniikoiden osaamiseni oli rajoittunut Flash-multimediaohjelman käyttöön pieni-muotoisten animointien ja bannereiden valmistamisena.

6 Toinen vuosi

6.1 Ideointi

Ensimmäisen portfolioini esipuheeksi olin kirjoittanut: ”Tämä portfolio sisältää Metropolian graafisen suunnittelun linjalla tekemiäni kurssitöitä. Myös portfolio itsessään kuuluu kurssitöiden joukkoon, mutta itselleni sen tärkeimpänä tarkoituksena on toimia reflektoinnin välineenä – vuosittain koostettavan kehittymiskansion tyyppisenä, päivittyvänä kokonaisuutena.” Koska olin valinnut ensimmäisen portfolioini pakkausformaatiksi lp-levyn, oli luontevaa valita seuraavan portfolioin pakkaukseksi single-levy. Olisin voinut toteuttaa myös uuden lp-levypakkauksen, mutta halusin jo tuos-

Käsin piirretyt luonnokset uuden pakkauksen ilmeestä (yllä), sekä alkuperäinen Robert's Coffeen lahjapakkaus.

sa vaiheessa kokeilla erilaisien rakenteiden käyttöä portfolioissani. Näin portfolioin teema myös saisi loogista jatkoa, ja kolmannen portfolioinkin ideointi tuntui mielenkiintoiselta.

6.2 Töiden valinta

Toisen opiskeluvuoden lopussa ryhmällämme oli edessä mielestäni koko vuoden mielenkiintoisin kurssi. Kyseessä oli pakkaussuunnittelukokonaisuus, jonka ohjaajana toimi taas Pekka Krankka. Kurssin toisena ohjaajana päätehtävän tiimoilta toimi Viktor Kaltala, joka oli saanut tehtävänannon suoraan asiakkaalta. Päätehtävänä oli suunnitella uusi ulkoasuehdotus Robert's Coffee Oy:n lahjapakkauskelle. Kahvi- ja teepakkausten lisäksi pakkauksen sisälle pitäisi mahtua jokin lahjatuote. Myös idea lahjatuotteeksi kaivattiin. Tehtävänantokokonaisuus tuli siis oikealta asiakkaalta, mutta kyseessä oli ehdotus uuden pakkauksen ilmeeksi. Pakkausta ei valmistettu kaupalliseen levitykseen.

Pakkaussuunnittelu-kurssi oli inspiroiva kokonaisuus ja nimenomaan päätehtävän ideointi ja toteutus oli äärimmäisen mielenkiintoista. Oli siis loogista ottaa Robert's Coffeen pakkaus mukaan seuraavaan portfoliooni. Lopulta päädyin tekemään portfolioin pelkästään tuosta tehtävästä. Tähän vaikutti osittain se, että olin hakenut hyväksiluvut muista graafisen suunnittelun kursseista. Minulle ei ollut kertynyt siis yhtä paljon oppilastöitä kuin ensimmäisenä opintovuonna.

Ennen kuin ryhdyimme työskentelemään päätehtävän parissa, saimme tehtäväksemme tutustua ruokakaupoista löytyviin kahvipaketteihin ja niiden esillepanoon kauppojen hyllyissä. Vierailin muutamassa marketissa ja otin niiden kahvihyllyistä kuvia matkapuhelimeni kameralla. Analysoin kuvia etsimällä yhteisiä tekijöitä sekä eroavaisuuksia kahvipakkausten ulkoasuista. Kahvibrändien paikat hyllyissä näyttivät ole-

van harkittuja. Alaosassa, eli lattiatasolla olivat bulkkituotteet, eli ne kahvibrändit joita suomalaiset eniten ostavat. Lattiatason yläpuolella kahvit oli jaoteltu eri valmistajien mukaan. Ulkomaiset brändit näyttivät olevan monesti hiukan piilossa, joko ylimmillä hyllytasoilla tai alaosissa. Kokosimme analyseistämme pienet yhteenvedot joita käsitelimme yhteisesti tunneilla. Tämän analyysitehtävän kautta oli luontevaa edetä kurssin päätehtävän pariin.

Robert Pauligilta saamamme tehtävänannon mukaan Robert's Coffeella oli yhteistyökumppanina Briim Center, aivokuntokeskus, joka oli juuri aloittanut toimintansa Helsingin keskustassa. Robert's Coffeen ja Briim Centerin yhteistyön tulisi näkyä myös jollakin tavalla pakkauksessa, esim. pakkauksessa olevan lahjan ideoinnin kautta. Saimme suunnitella siis pakkauksen ulkoasun uusiksi – muotoa, kokoa ja materiaaleja myöden. Pakkauksen sisään tulisi mahtua lahjatavaran lisäksi ainakin yksi Watsakahvi-pakkaus.

Aloitin ideoinnin tutustumalla vanhan lahjapakkauksen rakenteeseen. Aaltopahvi tuntui miellyttävältä ja pakkaukseen sopivalta materiaalilta. Päätinkin pitää aaltopahvin uuden pakkaukseni materiaalivaihtoehtona. Monien luonnosten ja kokeiluiden jälkeen päädyin melko samoihin mittoihin kuin alkuperäisessä pakkauksessakin. Oma pakkaukseni olisi hiukan korkeampi ja koostuisi kahdesta osasta – aaltopahvisesta sisäpakkauksesta, sekä päällisestä jonka materiaalina käyttäisin kartonkia.

Sisäpakkauksen rakensin siten, että se olisi mahdollisimman helppo ja edullinen toteuttaa. Sen kokoaminen onnistuisi yhdestä arkista taitellen. Pakkauksen valmistamiseen liittyvät kustannustekijät olivat yksi tekijä, jota asiakas korosti meille antamansa briiffin aikana. Pakkauksen olisi siis syytä olla edullinen ja helposti toteutettavissa oleva. Pidin tämän mielessäni suunnittelutyöni alusta asti. Sisäpakkauksen koon suunnittelin siten, että sisään mahtuisi joko kaksi 200 g:n kahvi- tai teepakkausta, tai vaihtoehtoisesti yksi pakkaus ja isohko lahjatuote.

Uuden pakkauksen värimaailmaan sain eniten viitoitusta Robert's Coffeen uusia

Yksityiskohta pakkauksen vyötteestä (yllä), sekä sisäpakkauksen valmis aaltopahvinen dummy.

internetsivuja ennakoivasta infosivusta, joka kertoi uusien internetsivujen aukeavan piakkoin. Sivujen värimaailma koostui mustasta, harmaasävyistä, maitokahvin väristä, sekä valkoisesta. Sisäpakkauksen väriksi valitsin mustan ilman painatuksia. Kartongin päällisen pohjaväriksi valitsin mustan – se lisäsi pakkauksen yhdenmukaisuutta uusien internetsivujen ilmeeseen. Ideoin pakkaukseen myös ikkunan, sillä halusin asiakkaiden pääsevän kurkistamaan jo kaupan hyllyllä pakkauksen sisälle. Ikkunan muoto seurasi vasempaan kylkeen piirtämäni kahvikupin sisältä luikertelevan höyryn muotoa.

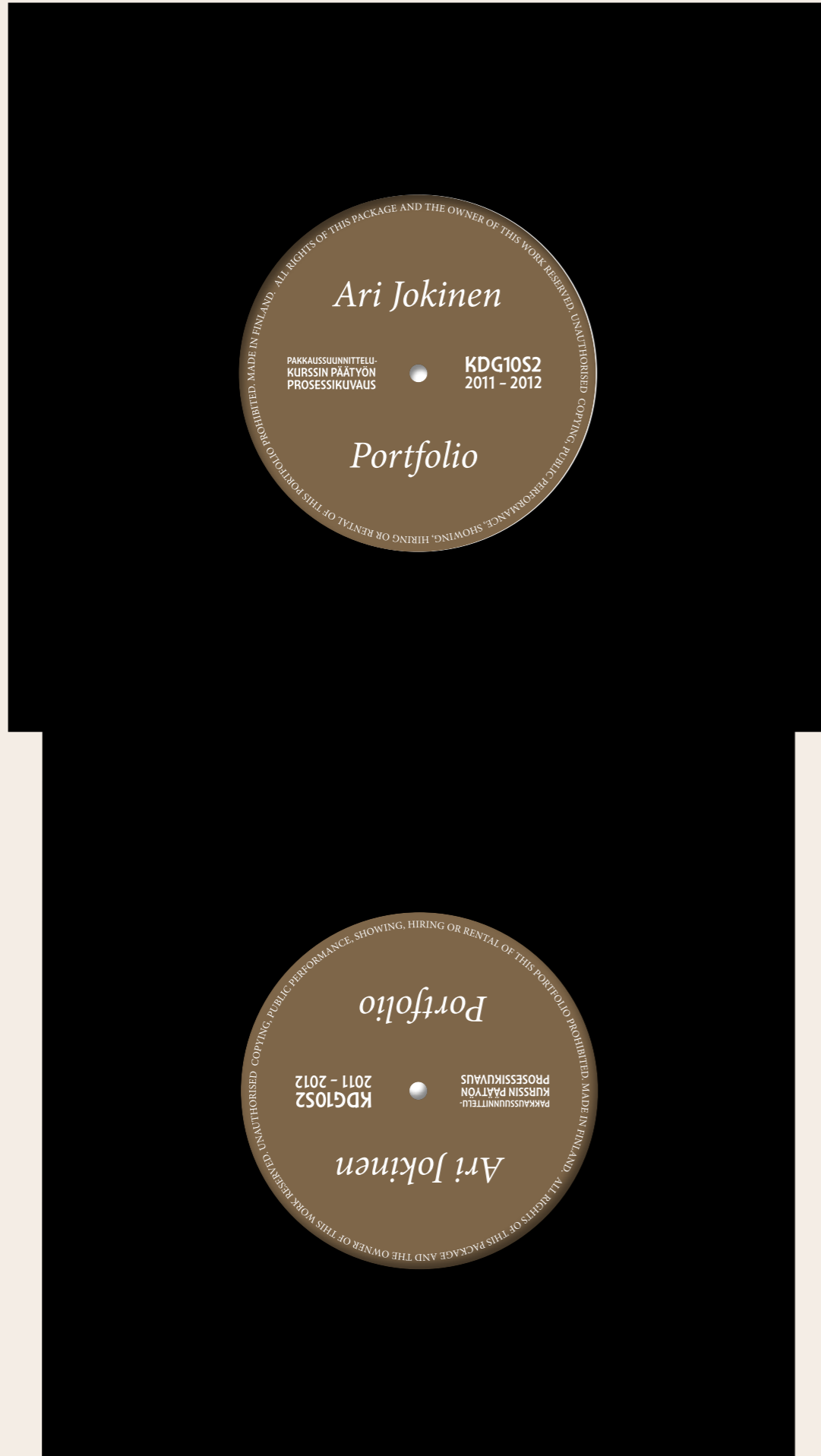
Uudella web-sivulla oli mielenkiintoni kiinnittynyt tyylikkääseen valokuvaan Robert Pauligista. Päätin tuoda hahmon kautta pakkaukseen lisää henkilökohtaista tunnetta pohjalta: ”Robert Paulig suosittelee”. Jatkoystin kuvaa Illustraattorissa ja sijoitin sen ideoimaani vyötteeseen. Vyötteen suunnittelin toimimaan huomionherättäjänä, sillä se nousisi mukavasti esiin muuten tummasta yleisilmeestä. Vyöte yhdistää myös sisä- ja ulkopakkaukset ja toimii lisäsuojelijan tavoin. Vyötteen yläosaan sijoitin pakkauksen sisältö- ja parasta ennen -merkinnät. Ne voisi liittää vyötteeseen läpinäkyvällä tarralla. Vyötteen takaosaan sijoitin Robert’s Coffeesta kertovan infotekstin.

Lahjatavaran ideointi pohjautui pitkälti alkuperäiseen toimeksiantoomme, jossa aivokuntokeskus Briim oli yhteistyökumppanina. Yritysten välinen yhteistyö loppui kuitenkin meille ilmoittamattomasta syystä kesken kurssiamme. Asiakas päätti lahjatuotteen liittäminen pakkaukseen kuitenkin pysyvän ennallaan alkuperäisen idean mukaan. Aikaisemmissa pakkauksissa lahjatuote on ollut yleensä jotakin syötävää, esimerkiksi suklaata, tai hunajaa. Mietin erilaisia vaihtoehtoja ja lopulta päädyin origamiin. Se tuntui sopivan uudenlaiselta idealta sekä sen liittäminen pakkaukseen olisi helppoa ja kustannustehokasta. Paperi materiaalina kiehtoi myös, sillä sitä ei aikaisemmin ollut käytetty lahjoissa. Origamin kokoaminen toisi myös mukavasti ”aivojumbppaa” kahvinjuonin lomaan.

Halusin tehdä pakkauksestani mahdollisimman valmiin näköisen dummyn. Päätin käyttää työssäni digipainoa, sillä muutaman kotitulostustestin jälkeen en ollut tyy-

Tulostettu luonnos pakkauksen lahjatuotteeksi (yllä) sekä valmis pakkauksdummy.

Single-levypakkauksen painopuoli Indesign-taitossa (viereinen sivu), sekä valmis portfolio.

tyväinen oman tulostimeni jälkeen. Tulostutin päälipakkauksen jälleen Siirtopainossa, koska aineisto vaati jälleen suurta arkkikokoa. Painomateriaaliksi valitsin 300 g/m² päällystetyn kartongin. Tulostetut aineistot saapuivat taas arkkeina ja suoritin jälkikäsittelyt itse. Terävän veitsen ja vakaan viivaimen avulla sain pakkauksen puhtaaksi-leikattua stanssin mukaisesti. Kokoamistyössä oli hieman haastetta, koska päälipakkaukseen olin suunnitellut savuvanan muotoon toteutetun ikkunan. Ikkunamateriaaliksi keksin arkistoistani löytyneet piirtoheitinkalvot. Kalvojen kiinnittäminen teipillä pakkauksen sisäpuolelta käsin onnistui lopulta muutaman harjoittelukerran jälkeen. Mustaa aaltopahvia löysin pitkän etsinnän jälkeen Temperasta. Siitä rakensin sisäpakkauksen. Pakkausten kokoaminen vaati hermoja ja tarkkuutta, mutta sain lopulta valmiiksi kaksi onnistunutta dummyä, joista toisen luovutin asiakkaalle loppupresentaatiossamme.

Opin Robert's Coffee -tehtävänannon kautta ottamaan monenlaisia asioita huomioon suunnitteluvaiheessa. Materiaalivalintoihini päädyin kustannustehokkuuden ja pakkauksen käytön vaivattomuuden viitoittamina. Tehtävänanto pakotti myös ajattelemaan tarkasti pakkauksen sisältöä ja pakkausta yhtenäisenä saumattomasti toimivana kokonaisuutena. Toimivan dummyn rakentamisesta opin myös paljon, sillä sen kokoaminen pakkauksen monenlaisia materiaaleja käyttäen ei ollut aivan helppoa.

6.3 Toisen vuoden portfolion taittaminen

Ennen taittotyön aloittamista otin taas malliksi levyhyllystäni löytyvät single-levypakkaukset ja mittasin leveydet ja korkeudet tarkasti viivaimen avulla. Halusin pakkauksen olevan teemaltaan samanlainen lp-levypakkauksen kanssa. Etukannen etiketti-pyörylän värin päivitin ruskeaksi – muuten ilme pysyi samanlaisena.

Pakkauksen sisään tulevan esitteen halusin toteuttaa jollakin muulla tavalla kuin stiftattuna. Pohdin erilaisia vaihtoehtoja mielessäni ja lopulta päädyin toteuttamaan

rakenteen kerien taitettuna 6-sivuiseena esitteenä. Taittotyöt tein jälleen Indesignissa. Single-levypakkauksen rakenne oli samankaltainen kuin lp-levypakkauksessa, joten taittotyö eteni ripeästi.

6.4 Painon valinta toiselle portfoliolle

Single-levypakkauksen kansien mitat olivat aukaistuna: 360 x 200 mm ja sisään menevän esitteen mitat: 472 x 158 mm. Tulostusaineistot eivät olleet siis niin kookkaat kuin ensimmäisessä portfoliossani. Tämän johdosta painovaihtoehtoja oli reilusti enemmän. Päätin kokeilla Erwekoa, sillä se sijaitsi lähellä asuinpaikkaani ja yhteistyö painon kanssa oli sujunut hyvin aikaisemmin heidän kanssa tekemiäni offset-töiden merkeissä.

6.5 Painoaineiston valmistaminen ja jälkikäsittelytyöt

Painoaineiston valmistaminen sujui ripeästi, varsinkaan kun esitteestä ei tullut kovin laajaa. Indesignissa toteuttiin taas normaalit värien, bleedien ja kuva-aineistoiden varmistustyöt. Lopuksi tein painokelpoisen pdf:n painon ohjeiden mukaisesti. Hain valmiit arkit painosta ja niiden tulostusjälki näytti vakuuttavalta. Jälkikäsittelyt, eli puhtaaksileikkaukset, taittelut, teippaukset ja kokoamistyöt tein kotona. Valmis portfolio näytti hyvältä ja lp-levy-portfolion kanssa ne muodostivat yhtenäisen kokonaisuuden.

6.6 Reflektointia toisesta vuodesta

Mielenkiintoni pakkaussuunnittelua kohtaan oli herännyt ensimmäisen vuoden aikana toteutetuissa muutamissa tehtävissä, jotka sivusivat pakkaussuunnittelua. Toisen vuoden mielenkiintoisin anti olikin pakkaussuunnittelun pariin syventyminen. Robert's Coffee -kokonaisuuden kautta pääsin suunnittelemaan kokonaisuutta, joka oli

lähtöisin oikean asiakkaan määrittelemän toimeksinannon kautta. Työelämälähtöisyys lisäsi tehtävää kohtaan tuntemaani motivaatiota ja suunnittelun pohjaksi tekemäni taustoitustyö oli antoisaa ja opettavaista. Näin laajan kolmiulotteisen suunnittelutyön parissa en ollut aikaisemmin päässyt työskentelemään. Erilaisten materiaalien käsitteleminen ja valitseminen pakkaukseen oli myös opettavaista.

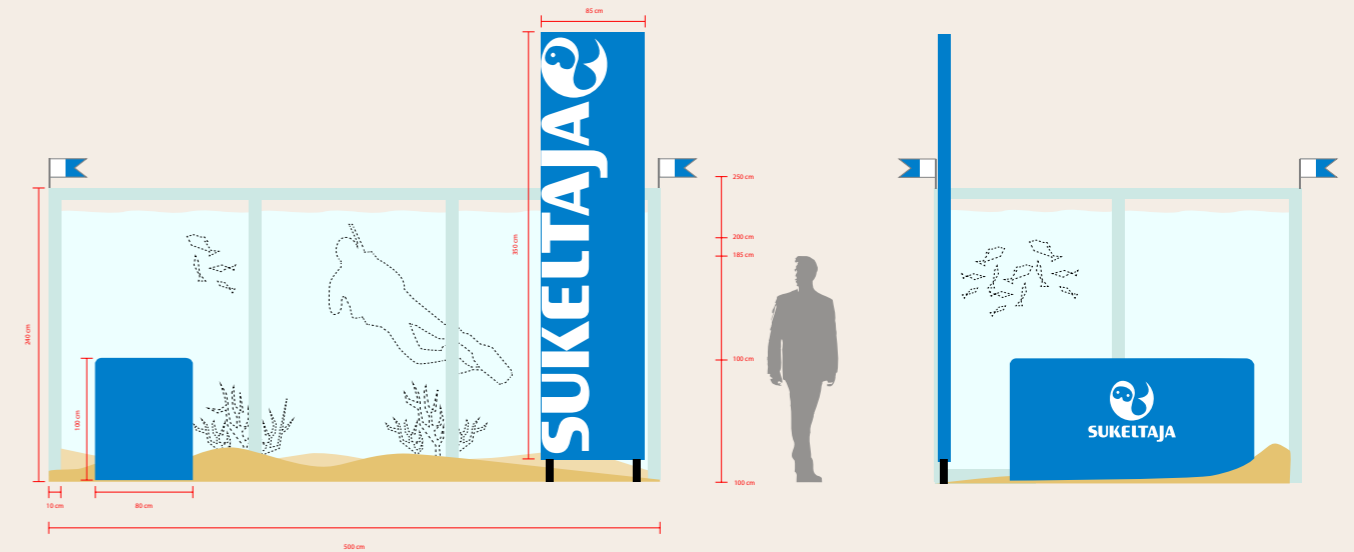
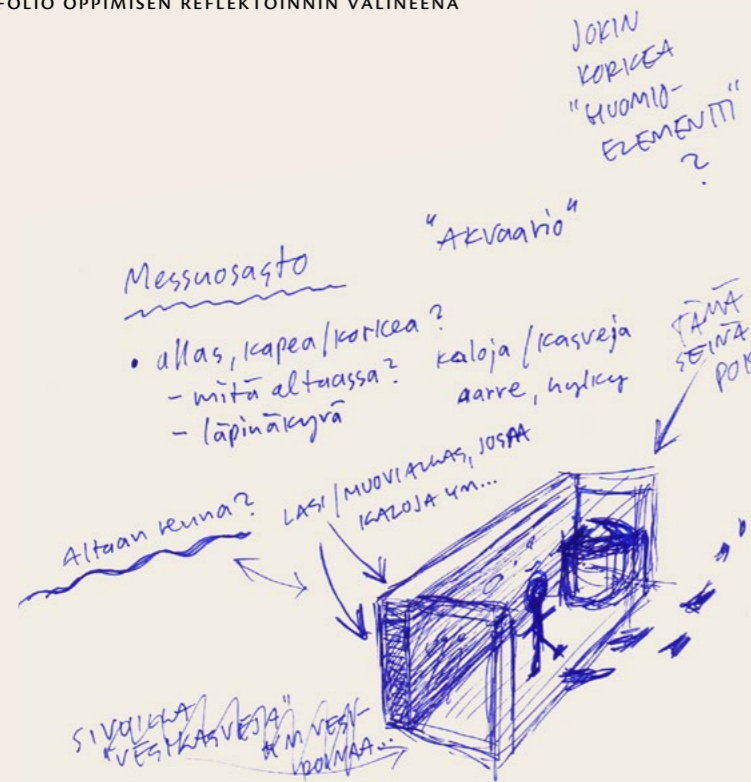
7 Kolmas vuosi

7.1 Ideointi

Kolmannelle opintovuodelle siirryessäni minulle oli jo hyvin selvää, minkälaisen formaatin tulisin valitsemaan portfoliolleni. Looginen jatko lp ja single-levyille olisi cd-levypakkaus.

Yleisin cd-pakkaus on jewel case. Se on läpinäkyvästä muovista valmistettu pakkaus, jonka etu- ja takakansien kääntöpuolelle kiinnitetään painetut kansigrafiikat. Etukansi on monesti tehty booklet-muotoon, eli stiftatuksi pieneksi esitteeksi, johon yleensä on painettu musiikkiesitysten lyriikat, artistien kuvia sekä julkaisuun liittyvät lisäinformaatiot. Jewel case on kuitenkin tylsäkö formaatti tavanomaisuuden sekä muovimateriaalin kylmähkön tuntunsa vuoksi.

Digipack-pakkaukset ovat persoonallisempia sekä maanläheisimpiä niissä käytetyn kartonkisen materiaalin ansiosta. Tutkin omaa levyhyllyäni ja juuri digipack-pakkaukset nousivat esiin mielenkiintoisimpina. Digipackin leveys on hiukan pidempi kuin jewel case -pakkauksissa. Pakkaus ei näytä tämän vuoksi niin standardinomaiselta.

7.2 Töiden valinta

7.2.1 Sukeltajaliitto ry:n messukonsepti

Viimeisen opintovuoden keväällä päätin jäädä odottamaan syksyllä loppuvia opintojani, jotta voisin valita viimeiseen portfoliooni tulevat työt huolella. Syksyn viimeisenä kurssina meillä oli vuorossa Myymälä ja tapahtumamarkkinointi -kokonaisuus, jonka opettajana toimi Kari Vähäsarja. Kurssin päätehtävänä oli suunnitella Sukeltajaliitto ry:lle visuaalinen ja toiminnallinen messukonsepti sekä siihen liittyvät kampanjamateriaalit. Tehtävänantokokonaisuus tuli siis oikealta asiakkaalta, mutta kyseessä oli ehdotus uudelle messukonseptille. Lopullista ilmettä ei viety käytäntöön asti.

Sukeltajaliitto ry on suomalaisten sukelluseurojen kattojärjestö. Seuroja on noin 200, ja niissä on noin 12 000 jäsentä. Liiton ja sen jäsenseurojen toiminta on avointa kaikille sukelluksesta kiinnostuneille. Liitto kouluttaa seuroihin sukelluskouluttajia ja ohjaajia, toimii sukellusharrastuksen edunvalvojana Suomessa ja julkaisee Sukeltajalehteä.

Sukeltajaliiton tehtäväkokonaisuus vaikutti mielenkiintoiselta, sillä en ollut aikaisemmin tehnyt luonnoksia messuosastojen ilmeestä. Myös se seikka, että kurssi olisi viimeinen opintokokonaisuuteni Metropolissa, houkutteli lisäämään työn portfoliooni. Kurssin loputtua päätinkin sisällyttää portfoliooni vain myymälä ja tapahtumamarkkinointi -kurssin päätyön.

Kurssin aluksi Kari briiffasi meidät päätehtävään ja kertoi yksityiskohdat kurssin aikatauluista. Päätehtävän ideointia varten saimme asiakkaalta Sukeltajaliiton graafisen ohjeiston, taustatietoja yhdistyksestä ja sen tavoitteista messuilta sekä malleja heidän esitemateriaaleistaan. Saimme myös Messukeskuksen ohjeen messuosaston suunnittelua varten. Messuosaston ilmeen ideointiin asiakas antoi hyvin vapaat kädet, ja saimme aloittaa ideointityön hyvin puhtaalta pöydältä.

Käsin kirjoitettua ideointia ja luonnostelua messuosaston ilmeestä (yllä). Valmiit havainnekuvat messuosaston ilmeestä (viereinen sivu).

7.2.2 Messuosasto

Aloitin ideointityön pohtimalla sukeltamista ja tutustumalla Sukeltajaliiton internet-sivuihin. Etsin myös mallikuvia ja muuta taustamateriaalia laajemmin internetistä. Monessa lähteessä törmäsin siihen, että sukeltamista kuvattiin täysin erilaisena maailmana verrattuna maanpäälliseen todellisuutemme. Sukeltaminen tuntui olevan jotakin hyvin erilaista ja mukaansatempaavaa. Kirjoitin luonnospapereihini termit: "sukeltaja näkee maailman eri tavalla" ja "portti uuteen maailmaan"

Kun aloin miettiä messuosaston ilmettä, halusin sen kuvastavan mahdollisimman paljon sitä vedenalaista maailmaa, jossa sukeltajat vierailevat. Messuosaston koko antoi omat rajoitteensa suunnittelulle, sillä kyseessä oli vain 15 neliömetrin kokoinen tila. Normaaliilta tuntuva ratkaisu olisi messuseinien rakentaminen siten, että niiden pintaan painatetaan realistisia kuvia merenalaisesta maailmasta. Halusin osaston ilmeen kuitenkin näyttävän persoonallisemmalta ja jatkoin luonnoksien tekemistä.

Lopulta keksin idean – mitä jos osaston seinät olisivat kapeita, läpinäkyviä akvaarioseiniä? Akvaarion sisälle voisi sijoittaa eläviä kaloja, hiekkaa ja vesikasveja. Näin akvaario näyttäisi riittävän realistiselta ikkunalta vedenalaiseen maailmaan. Halusin vielä varmistaa ideani toteutuskelpoisuuden ja kysyin asiaa kollegaltani, joka toimii opettajana näyttelyrakennuslinjalla. Hän varmisti ideani toteutuskelpoisuuden mutta kehotti suunnittelemaan riittävästi tukirakennelmia, sillä veden painon vuoksi laajat muoviset pintarakenteet saattaisivat ruveta pullistumaan.

Tein ensimmäiset hahmotelmat kynää ja paperia käyttäen. Halusin valmistaa osastosta mahdollisimman realistiselta näyttävän havainnekuvan, joten pian rupe- sin työstämään sellaista. Aloitin havainnekuvan piirtämisen tuomalla Messukeskuk- sen ohjeesta löytyvän osastokuvan Illustrator-ohjelmaan. Kuva aukesi vektorigrafiik- kana ohjelmaan ja aloin poistaa siitä ylimääräisiä elementtejä. Halusin jättää kuvaan vain osaston perusrakenteen kannalta oleelliset osat, jotta voisin piirtää päälle kol- miulotteisen havainnekuvan. Illustratorissa käytän piirtämiseen lähes poikkeuksetta

Kilpailua mainostamaan varten suunniteltu merkki.

Kirjekuori ja nelisivuinen kutsu.

Sähköisen kutsun luonnos havainnekuvasa.

Pen-työkalua – näin toimin myös tällä kertaa. Piirsin mallikuvan päälle ensiksi osas- ton peruselementit: akvaarioseinät ja lattian. Lattian halusin näyttävän hiekkaiselta merenpohjalta ja päädyin suunnittelemaan sen reunoille pieniä kumpuja, jotka toivat lattiaan korkeusvaihtelua. Osaston kulmaan piirsin Illustratorin 3d-työkalua käyttäen pöydän, jota osastolla työskentelevät esittelijät voisivat pitää työtasonaan. Sukelta- ja-lehden halusin näkyvän messuosastolla, joten tein sitä varten pienen pöytäständin. Messuosaston olisi hyvä erottua myös kaukaa katsottuna, joten suunnittelin osaston päätyyn 3,5 metrin korkuisen banderolliständin. Sen johdosta osaston pystyisi paikal- listamaan myös kaukaa.

Perusrakenteiden valmistuttua tallensin työni export-komennolla psd-formaat- tiin, ja avasin tiedoston Photoshop-ohjelmaan. Photoshopissa tein kuvaan paljon ku- vankäsittelyä lisäten elementtien realismia. Piirsin Photoshopissa myös roll-upin, jonka avulla mm. kampanjaan liittyvä kilpailu saataisiin näkyviin osastolla. Valmiissa psd-kuvassa erilaisia tasoja oli lähes 80 kappaletta.

Rakensin myös toisen havainnekuvan Illustratorissa. Tein sen profiilikuvaksi ja mer- kitsin kuvaan tarkat mitat osaston elementeistä. Tämän avulla elementtien keskinäi- set mittasuhteet hahmottuivat helpommin ja siitä olisi hyötyä osaston elementtien rakentamisessa. Tilasuunnitteluun liittyvissä tehtävissä onkin tärkeää rakentaa mitta- piirrosten mukainen malli, jotta kaikki yksityiskohdat tulee huomioitua suunnittelussa.

7.2.3 Kilpailu

Halusin houkutella ihmisiä muillakin tavoin messukeskukseen, kuin pelkästään kut- sumalla vierailukäynnille osastolle. Erilaiset kilpailut toimivat usein sopivina mielen- kiinnon herättäjinä – varsinkin jos palkinto tuntuu houkuttelevalta. Aloin suunnitel- la kampanjan teemaan ja ilmeeseen sopivaa ratkaisua. Erilaiset lehti- ja laitepalkinnot tuntuivat tylsiltä. Päädyin lopulta sukelluskurssiin, sillä sitähan osastolla vierailevat ihmisetkin houkuteltiin tekemään. "Osallistu kilpailuun ja voita sukelluskurssi" -teksti

tuntui sopivan kampanjajadeaani. Luonnostelin ideasta pyöreän tarramaisen graafisen merkin. Halusin kampanjailmeen typografiaan vaihtelua ja valitsin merkin teksteihin Univers LT Std -kirjaintyyppin. Univers on yksi lempifonteistani ja siitä löytyy paljon käyttökelpoisia kirjainleikkauksia. Monesti päädyn käyttämään jotakin condensed- eli kavennettua kirjainleikkausta – niin myös tällä kertaa.

7. 2. 4 Kutsut

Messutapahtumaa varten meidän piti suunnitella sähköinen, sekä perinteinen – postitse lähetettävä kutsu. Lähdin ensin suunnittelemaan perinteistä kutsua. Ideoita luonnostellessani olin pyörityllä mielessäni myös erilaisia tekstiaihioita, joita voisi käyttää tapahtuman sloganina eli iskulauseena. Tervetuloa pinnan alle... tuntui sopivan napakalta ja myös messuosastoni ideaan sopivalta tekstiltä. Taittelin paperista kutsulle nelisivuisen dummyn, jonka kannessa olisi vain tapahtuman slogan, sekä kompakti taustaväri. Kutsun sisäsivuille taitoin tekstiosion, joka kutsui tutustumaan messuosastolle ja samalla ottamaan osaa kilpailuun. Kutsun kirjaintyyppinä tyydyin käyttämään Sukeltajaliiton graafisesta ohjeistosta löytyvää Verdanaa, vaikka se ei minua kovin inspiroinutkaan. Slogan-tekstin halusin taittaa kalligrafisella kirjaintyyppillä, joka Itkosen (2007, 61) mukaan tarkoittaa käsialaa jäljittelevää kirjaintyyppiä. Tutkin muutamia vaihtoehtoja ja päädyin Wendy LP St -kirjaintyyppiin joka näytti sopivasti käsinkirjoitetun kaltaiselta.

Päädyin sommittelemaan kilpailugrafiikan myös näkyvästi kutsun aukeamalle. Kutsun takakanteen taitoin Sukeltajaliiton tunnuksen ja yhteystiedot. Kutsun kansi tuntui vaativan vielä jotakin lisäelementtiä. Keksinkin käyttää kannen yläreunassa aallon muotoon stanssattua kuviota. Korostin muotoa vielä lisäämällä siihen hiukan valkoista väriä hillityn liukuvärin avulla. Kutsun taittotyön tein Indesignilla ja rakensin samalla teeman mukaisen kuoren, jonka kanteen taitoin tapahtuman sloganin.

Valmis dummy messuesitteen kansista ja aukeamasta (yllä), sekä cd-pakkauksen kansiaineisto.

7.2.5 Esite

Tehtävänannon mukaan meidän piti suunnitella kampanjaesitteen ilme kansion ja aukeaman luonnoksina. Halusin pitää kaikkien kampanjaelementtien ilmeen samanlaisena, joten pitäydyin samoissa perusratkaisuissa kuin kutsun ja kilpailugrafiikan osalla. Esitteen toteutin neliömällisenä kokoon 210 x 210 millimetriä. Kannessa käytin samaa aaltomuotoa kuin kutsussa. Esitteen sisäisivuille halusin tuoda runsaasti kuvamateriaalia. Ilmeessä käytin kokosivun kuvia, sekä pienempiä kuvaelementtejä tuomassa kontrastia ilmeeseen. Leipätekstin taitoin kahteen palstaan reiluilla sivumarginaaleilla.

Sukeltajaliiton tehtävänannon kautta pääsin suunnittelemaan ensimmäistä kertaa messuosaston ilmettä. Mittatarkka työskentely vaati monien yksityiskohtien huomioon ottamista, mutta se ei ollut minulle uutta. Graafisen suunnittelijan työssä joutuu paljon puuttumaan hyvin pieniin yksityiskohtiin ja tekemään mittatarkkaa työtä. Pienet yksityiskohdat vaikuttavat usein ratkaisevasti kokonaisuuden hahmottamiseen ja näin koko ilmeen toimivuuteen. Pääsin tehtävänannon myötä tekemään Photoshopissa ison kuvankäsittelytyön, sillä messuosaston havainnekuvan rakentamiseen kului paljon aikaa ja layereitä.

7.3 Kolmannen vuoden portfolion taittaminen

Taittotyön toteutin jälleen Indesign-julkaisuohjelmalla. Aloitin työskentelyn mittaamalla mallina toimineen digipack-pakkauksen mitat tarkasti viivainta käyttäen. Rakensin mittoja vastaavan rakennemallin Indesignissa käyttäen Pen-työkalua, apuviivaimia, sekä Align- ja Transform -työkaluja.

Valmis cd-portfolio.

Pakkauksen sisään tulevan julisteen kokoa lähdin tutkimaan ensiksi mittaamalla pakkauksen taskuosion mitat. Mittojen pohjalta tein Indesignissa rakennemallin julisteesta, jonka pystyisi painamaan A3-kokoiselle arkille. Valmis rakennemalli koostui kuuteen osaan taiteltavasta julisteesta. Tulostin koeversiot kansion ja julisteen rakenteista, ja tein pieniä täsmennyksiä aineistoiden mittoihin.

Stanssimallien piirtämisen tein taas Indesignissa, ja pian kansion taittopohja oli valmiina. Päätin pitää cd-kansion pohjavärin taas mustana – näin pohjaväri olisi yhtenäinen aikaisempien portfolioiden kanssa. Pyöreän etiketti-idean käyttö etukansissa ei kuitenkaan tuntunut houkuttelevalta, sillä cd-pakkauksissa niitä ei ole käytetty. Kansion tekstisisällön halusin olevan samanlaisen kuin muissakin portfolioissa. Rupesin luonnostelemaan erilaisia tapoja sommitella typografiaa kansiin. Päädyin lopulta taittamaan Portfolio -tekstin koko avattujen etu- ja takakansien leveyteen. Tekstin väriksi halusin valita jonkin kirkkaan sävyn ja vihreä tuntui lopulta sopivan tehtävään hyvin. Valitsin tekstin kirjaintyyppiä Adrian Frutigerin suunnitteleman Univers Lt Std -kirjaintyyppiin, joka Itkosen (2007, 51) mukaan luokitellaan uusgroteskiksi. Kansissa käytin 39 Thin Ultra Condensed -leikkausta. Toiseksi kirjaintyyppiä valitsin aikaisemmin käyttämäni renessansianttiikva Minionin asemasta vahvapäätteisen antiikvan: New Century Schoolbook:in, josta käyttöön valitsin leikkaukset roman, standard, bold ja bold italic. Itkosen (2007, 42) mukaan Morris Fuller Benton suunnitteli kirjaintyyppiin erityisesti koulukirjoja varten. Kirjaintyyppistä tehtiin siksi helppolukuinen ja yleispiirteeltään pehmeä. Universin kanssa New Century Schoolbook tuntui toimivan hyvin. Se toi sopivaa pehmeyttä ja kontrastia Universin jämähkyyteen.

Kanteen tarvittiin vielä paikka, johon sijoittaisin oman nimeni, vuosiluvun ja luokkatunnuksen. Musiikki-cd-pakkauksissa käytetään usein etukanteen liimattua tarraa, joka kertoo jotakin lisätietoa sisällöstä. Päätin jäljitellä tuota ideaa ja taitoin oikeaan reunaan magentanpunaisen pyörylän, jonka sisään sijoitin infotekstit Century Schoolbook:illa taitettuna.

Cd-pakkauksen sisään tulevan julisteen kirjaintyyppiä valitsin myös New Century Schoolbook:in. Julisteen taitoin kaksipuoliseksi siten, että toiselle puolelle sijoitin Illustratorissa ja Photoshopissa rakentamani 3d-havainnekuvan messuosastosta. Kääntöpuolelle taas taitoin muut kampanjamateriaalit, eli kirjekuoren, kutsun, sähköisen kutsun, sekä esitteen luonnokset. Illustratorissa piirtämäni 2d-mallinnuksen messuosaston ilmeestä taitoin sivun alaosaan.

7.4 Painon valinta kolmannelle portfoliolle

Painon valinnassa päädyin taas Erwekoon, jossa olin tulostuttanut vuotta aikaisemmin myös edellisen portfolioni. Painolaatu oli aikaisemmissa töissä ollut hyvää ja yhteistyö oli muutenkin sujunut saumattomasti.

7.5 Painoaineiston valmistaminen ja jälkikäsittelytyöt

Kansien ja julisteen painoaineistot mahtuivat A3-kokoiselle vaaka-arkille. Juliste tulostettaisiin kaksipuolisena ja pakkaus yksipuolisena. Pakkauksessa käytetyn mustan taustavärin halusin näyttävän syvän mustalta, joten kysyin painon yhteishenkilöltä rikkaan mustan suositusarvoja. Rikkaan mustan määrittämiseksi Offset-painotöissä, olen lisännyt 100 % keycolor-mustaan 30 % cyaninsinistä, tai joidenkin painojen ohjeistuksen mukaisesti cyaninsinistä 30 %, magentanpunaista 20 % ja keltaista 20 %. Digitulostuksissa arvot ovat erilaiset, ja niinpä paino suositteli arvoja: 40c, 40m, 40y, 100k. Paino kertoi myös mahdollisuudesta painaa todella intensiivinen musta, jolloin kaikki värit tulostettaisiin 100 prosenttisina. Päätin valita kuitenkin edellisen version ja määrittelin mustan Indesignissa asetusten mukaisiksi.

Suoritin taas normaalit aineistonvarmistustyöt Indesignissa ja tallensin painoaineistot pdf-dokumenteiksi. Tiedostojen koko ei noussut kovin isoksi, joten lähetin

pdf:t zip-pakattuina painon sähköpostiin. Työni painettiin jo seuraavana päivänä, ja sain pian viestin, että arkit olivat valmiit noudettaviksi. Noudin arkit kotiini ja tutkin painolaatua. Laatu oli taas kohdallaan ja arkit näyttivät juuri oikeanlaisilta. Leikkasin, teippasin ja koostin heti yhden cd-pakkauksen ja julisteen valmiiksi, ja rupesin tarkastelemaan valmista portfoliota. Pakkauskartonki olisi voinut olla hiukan paksumpaa, mutta hyvältä kokonaisuus silti näytti. Musta taustaväri oli tarpeeksi syvää ja muutkin värit näyttivät hyviltä. Julisteen taittelu pakkauksen sisään sujui myös ongelmitta.

7.6 Reflektointia kolmannelta vuodelta

Viimeisen vuoden mielenkiintoisin kokonaisuus sijaitsi aivan opintojen lopussa. Sukeltajaliitto ry:n messukonseptin ilmeen suunnittelu oli laaja ja haasteellinen kokonaisuus. Messuosaston suunnittelutehtävän parissa korostui asioiden kolmiulotteisuus. Sama seikka oli herättänyt kiinnostukseni pakkaussuunnittelun tehtäviä kohtaan.

Opin uusia asioita messuosaston suunnitteluun liittyen. Mittatarkka työskentely ja messuosaston rajallinen koko asettivat omat haasteensa työskentelylle. Illustrator ja Photoshop-ohjelmien yhdisteleminen havainnekuvan rakentamisessa opetti käyttämään eri ohjelmien parhaita ominaisuuksia hyödyksi työskentelyssä ja avasi niiden yhteiskäyttöä.

8 Yhteenveto

Valmistamani kolme portfolioa muodostavat kokonaisuuden, joiden kautta on helppo tarkastella ja reflektoida opintojen aikana tekemiäni oppilastöitä. Portfolioiden ei ole tarkoitus olla kaiken kattava kokonaisuus, vaan ne esittelevät omasta mielestäni parhaimmiksi valitsemiani töitä kolmen ja puolen vuoden opintojen ajalta. Toivon, että portfolioiden kautta välittyy se motivaatio ja into, jolla olen niitä työstänyt. Samaa intoa tunnen ammattiani – graafista suunnittelua kohtaan. Portfolioiden ideointi ja koostaminen oli antoisaa, enkä missään vaiheessa kokenut työprosesseja vaivalloisiksi. Päinvastoin inspiroiduin täysillä portfolioiden työstämiseen, ja sain sitä kautta tehdä luovaa työtä, joka tuntuu omimmaltani.

Opintojeni aikana olen varmistunut omasta ammattitaidostani – siitä, että hallitsen graafisen suunnittelun perusasiat. Tämä seikka lisää varmuutta myös omassa opettajan päätyössäni.

Olen oppinut myös paljon uusia asioita. Erityisesti internet- ja digitaalinen suunnittelu ovat olleet niitä alueita, joissa vielä neljä vuotta sitten olin paljon epävarmempi. Kaikkea oppia en ole saanut suoraan opinnoista, mutta perusopinnot herättivät minuun mielenkiinnon selvittää lisää asioita itsenäisesti. Opintoihin sisällynyt verkkosivukurssi oli melko lyhyt, mutta sen jälkeen olen opetellut html- ja css-koodaamista itsenäisesti sekä tutustunut Dreamweaver-ohjelmaan hankkimieni kirjojen ja internetistä löytyvien tutoriaalien avulla.

Myös valokuvauksen opinnot ovat antaneet minulle tarvittavaa lisätietoa ja intoa selvittää asioita itsenäisesti kokeilemalla. Opintoihimme ei kuulunut kovin paljon teoriaa, mutta uskon, että se olikin opettajan tarkoitus, sillä itse kokeilemalla oppii usein parhaiten asioita. Myös valokuvauksesta olen hankkinut lisäkirjallisuutta ja säistänyt uusia asioita niiden avulla.

Graafisen suunnittelun kurseista pakkaussuunnitteluun liittyvät tehtävät jäivät mieleeni antoisimpina. Kolmiulotteisen pakkauksen suunnittelu on mielenkiintoista, koska siinä työpintana on moniulotteinen painopinta. Usein printtigrafiikka, esimer-

kiksi ilmoitusten suunnittelu on hyvin kaksiulotteista. Pakkaussuunnittelun alueella tekisinkin mielelläni töitä tulevaisuudessa. Pakkaussuunnittelu on myös graafisen suunnittelun osa-alue, jonka osalta työtarve ei tulevaisuudessa tule vähemmään, toisin kuin monessa muussa painetussa julkaisemisessa.

Typografiaan olen alkanut opiskelun myötä kiinnittää yhä enemmän huomiota. Aikaisemmissa opinnoissani typografian tärkeyttä ei ehkä ole tarpeeksi korostettu, enkä nuorempana kokenut sitä niin mielenkiintoisena osa-alueena. Typografiasta olen hankkinut viime vuosina paljon kirjallisuutta ja opetellut asioita niiden kautta. Typografian kautta on mielenkiintoista tutkia myös historiaa, ja muun muassa kirjoitustaidon kehittymistä voi helposti peilata typografian kehittymisen avulla. Typografiasta innostuminen on myös lisännyt mielenkiintoani äidinkieltä ja kirjoittamista kohtaan, sillä muun muassa oikeinkirjoitus ja typografia liittyvät tiiviisti toisiinsa.

Muutamana kokonaisuuden päädyin jättämään pois portfolioistani, vaikka olisin ne sinne halunnutkin liittää. Multimedialkurssilla tein ensimmäisen pienimuotoisen pelikokeiluni käyttäen Adobe Flash -ohjelmaa. Myös Flashillä tekemäni Birth of the Blues -lyhyelokuva oli mielenkiintoinen tehtävä. Lisäsin molempiin töihin myös itse soittamaani musiikkia sekä ääniefektejä. Flash-työt olisin mielelläni liittänyt portfolioihin, mutta päädyin rajaamaan portfolioit vain painotuotteiksi. Tulen todennäköisesti lisäämään nuo työt digitaaliseen portfoliooni, eli internet-sivuilleni.

Kun tarkastelen portfolioitani, pidän niitä päällisin puolin onnistuneina. Kokonaisuuksia ja teemoja olisin voinut miettiä vielä tarkemmin, ja olisin voinut esitellä niissä töitani perusteellisemmin ja kriittisemmin. Uskon, että niiden kautta pystyy kuitenkin reflektoimaan hyvin opintojani. Ainakin itse pidän niiden tekemistä arvokkaana asiana, sillä nyt ne ovat konkreettisesti kirjahyllyssäni tallessa jatkokäyttöä varten. Tulevaisuudessa voisin käyttää niitä esimerkiksi työnäyteinä uusia toimeksiantoja hankkiessani. Painettujen portfolioitteni lisäksi olen myös päivittänyt internet-sivustoni uuteen ilmeeseen täydentämään painettuja portfolioita.

Toivon, että tämä opinnäytetyö toimii muille opiskelijoille kannustimena omien portfolioiden suunnittelussa. Haluisin myös rohkaista opiskelijoita tekemään painotuotteita henkilökohtaisina projekteina, sillä digipainotekniikan avulla muutamien kappaleiden valmistaminen on helppoa. Pakkaussuunnittelun tehtävissä rakennemallin tekeminen on hyödyllistä ja usein välttämätöntä hahmottamisen kannalta. Myös jälkikäsitteilyihin tutustuminen omien pakkausprojektien parissa voi helpottaa hahmottamaan yleisiä painamiseen liittyviä käytäntöjä.

Lähteet

- Bruun, E. & Aartomaa, U. 2007. Erik Bruun – Sulka ja kynä. Helsinki: Grafia.
- Edu.fi/portfolio 2013 (verkkodokumentti)
<http://www.edu.fi/lukiokoulutus/kuvataide/portfolio> (luettu 14. 10. 2013).
- Gronow, P. & Sainio, I. 1990. Äänilevyn historia. Porvoo: WSOY.
- Gordon, B. 2009. 1000 fonts. Est Sussex, Uk: Ilex.
- Heikkilä, T. 2009. Piirtoja ja kirjaimia – kirjoittamisen kulttuurihistoriaa keskiajalla. Porvoo: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Itkonen, M. 2007. Typografian käsikirja. Jyväskylä: RPS-yhtiöt.
- Järvi-Kääriäinen T. & Leppänen-Turkula, A. 2002. Pakkaaminen – perustiedot pakkauksista ja pakkaamisesta. Helsinki: PTR ry.
- Koskinen, P. 2010. Painotyön ostajan käsikirja. Helsinki: Mainostajien liitto.
- Laine, A., Ruishalme, O., Salervo, P., Siven, T. & Välimäki, P. 2010. Opi ammattiin. Helsinki: WSOYpro.
- Linnakylä, P., Pollari, P. & Takala, S. 1994. Portfolio arvioinnin ja oppimisen tukena. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Loiri, P. & Juholin, E. 2006. HUOM! Visuaalisen viestinnän kirja. Jyväskylä: Inforviestintä.
- MacDonald, M. 2011. Creating a Website. U.S.A.: O`Reilly Media.
- Niikko, A. 2001. Portfolio oppimisen avartajana. Tampere: Tammi.
- Prescott, W-H. 1989. The world of the Incas. Geneve: Minerva S.A.
- Pohlen, J. 2011. Letter Fountain. Köln: Taschen.
- Reagan, K. 2011. Alex Steinweiss – The inventor of the Modern Album Cover. Köln: Taschen.
- Taube, K. 1998. Oppimisen suunnittelu ja arviointi. Jyväskylä: Tietosanoma.
- Varis, K. 1996. Julisteita edestä ja takaa. Helsinki: Erweko painotuote.

